

ek

aul Feiger
lel No. 51.

követeli, hogy
lengyel alkot-
hogy ezáltal a
ogusítása is meg-
szociáldemokraták
a következőket

átható a nemzeti
mány tábora kö-
venni, hogy a
általában az ál-
való viszony volt
egyetlen elvi kü-
ány köréit a nem
elválasztotta. Az
ak személyi ter-
ront ideológiája
lyik és ha nem
y meg gondolások.
ban egymás kar-
kormány olyasmint
nkban, amit a
ól is alig tételez-
mot Hitlerrel."

bébi-ügy
eménye:
di munkást,
atos idegent
Amerika
éről

er 22. A Lindbergh
usított Hauptmann
elés jelentőség
bbant ki. Mint a
e kormány elhatá-
reületről 200 ezer
nt nem kívánatos
ország területéről.
ég egyébként meg-
uptmann az egyik
mint munkás dol-
elyet a bébi rablói
sználtak, ugyan-
szült, mint amit
szálnak.

sajtóban
kérdésről

er 22. A sajtó
k a kisebbségek
Gilbert Murray
tartja az egyez-
szükségességét
kötelezettségét
összes államokra.
kisebbségek lak-
ítja, hogy a zsi-
ba kell sorozni.
yeznek Dickinson
pontjával és fon-
zvélemény néze-
bségek kérdése-

erikai tengerész
ból jelentik: A
e az Atlanti óce-
alamennyi kikö-
endelte a sztrájk
tern- és a Black
ságok kivételé-
si vállalatot érin
tengerész sztrájk

és Lapkiadó Rt.
Baron L. Pop 10.
277.

irat

Taxa postala
plátite in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320,
évre 600, egészévre 1200 lei.
földre: Havonta 2, negyedé-
félre 12, egészévre 20 doi.
detések díjazás szerint.

KELET az erdélyi és bánági zsi-
dóság egyetlen politikai napilapja.
Cikkeink utányomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-
szegi Ernő, Strada Matei Milo 5.

Szerda, 1934. szept. 26.

5695. ÉV. | XVII. ÉVF.
TISRI 17. | 214. SZÁM.

A kétféle igazság

A vizsgák politikai korszakát éljük a liberális kormány uralma alatt és aligha hittük volna, hogy a vizsgák tekintetében bármilyen meglephetett volna már bennünk.

Most pedig mégis meglepetéssel kell regisztrálnunk egy újabb vizsgarendelést, amelyről igen épületes és tanulságos cikket ír a Patria keddi száma.

A Patria felháborodva állapítja meg, hogy a kormány vizsgára rendelte be Erdély vezető rendőrtisztviselőit és pedig — merő véletlenből — mindazokat, akiket a nemzeti parasztpárt nevezett ki magas állásokba.

A rendőrtisztviselőknél a bukaresti rendőrkaszárnyába kell majd vizsgára állniuk, a minisztérium által kinevezett bizottság előtt, hogy számot adjanak afelel tudásukról a rendőrtisztek mesterségét vagy sem.

A következő, erdélyszerte ismert rendőrtisztviselőkre vonatkozik ez a rendkívül érdekes vizsgakötelezettség, amelyet egyszerű minisztertanácsi naplóval rendelt el a kormány:

Dr. Florian Medrea, a kolozsvári rendőrvérfelügyelőség volt vezetője, dr. Farcásan, a vezérfelügyelő helyettese, Hateganu Simon, Kolozsvár volt rendőrkésztorja, dr. Strih nagyszabású kveszturái titkár, dr. Ioan Suciu marosvásárhelyi rendőrkésztor, dr. Camil Pop felügyelőhelyettes, Voinea Constantin ezredes, brassói kvesztor, dr. Clontă Jenő, volt kolozsvári kvesztorhelyettes, dr. Stroi chitá Ioan sepsiszentgyörgyi rendőrfőnök, Nemes Ioan székelyudvarhelyi rendőrfőnök, Crenjanu ezredes, dévaji rendőrkésztor, dr. Munteanu Ludovic temesvári kveszturái titkár, dr. Moga Titus aradi kvesztor, stb., stb., akik, mint a Patria írja, valamennyien jogvédező emberek és az ő nevékhöz fűződik a rendőrség nyugalmi színvonalra való emelkedése.

Ezeket az urakat, akiket hivatali tevékenységük idejéből jól ismer az erdélyi kisebbségi közvélemény is, vizsgára cipelelik a bukaresti rendőrkaszárnyába.

Érdekes vizsga.

De lássuk — hogyan fogadták ezek a rendőrtisztviselők a vizsgarendelést.

A Patria írja:

„A kormánynak az a kísérlete, hogy törvénytelen vizsga alapján és felkészültség nélküli bizottság határozata alapján elfávollása állásaikból, egységes reakciót váltott ki Erdély összes vezető rendőrtisztviselőiből. Közös elhatározással, mindazok, akiket a bukaresti rendőrkaszárnyába vizsgálatra beidéztek, úgy döntöttek, hogy nem fognak megjelenni a vizsgáztató bizottság előtt. Nem hajlandók magukat alávetni törvénytelen és eltávolító tendenciájú vizsga döntésének és közigazgatási bíróságnál keresnek orvoslást a sérelmükre.”

A hivatalos állásokban lévő rendőrtisztviselők részéről kétségtelenül imponáló gesztus, amikor a törvénytelennek hitt vizsgán nem hajlandók megjelenni.

A törvénytelen ellen mindig a törvényesség adta öntudatos bátorssággal kell védekezni és a Patria meg is találja erre a díszes jeleket sokaságát.

Itt azonban önkénytelenül vetődik fel bennünk a kisebbségi tisztviselők nyelv-vizsgájának emléke, mely ugyanilyen törvénytelen esemény volt, éppen úgy minisztertanácsi határozat eredménye volt, mint a rendőrtisztviselők vizsgája.

Ugyanakkor azonban a kisebbségi tisztviselők, akiket ezrelével kényszerített az állam vizsgálatra, szó nélkül teljesítették a parancsot. És minden városban alkalmunk volt látni a hosszú felvonulást, melyben szerencsétlen öreg emberek másiroztak „az eltávolító tendenciájú, törvénytelen bizottság” székhelye felé.

Vajjon a Patria, mely most teljes mértékben jogosan, természetesen találja, hogy a rendőrtisztviselők nem mennek el a vizsgára, mit szölelt volna akkor, ha a kisebbségi tisztviselők — ugyanilyen joggal és ugyanilyen törvényes érvelé-

Lemondott Teodorescu kereskedelemügyi miniszter

BUCURESTI-BUKAREST, szeptember 25. A Lupta írja, hogy Teodorescu ipar és kereskedelemügyi miniszter a bukaresti kiállítás megnyitása után 2 nappal lemondott. A lemondás még függőben van, a miniszterelnök még eddig nem döntött semmilyen irányban, tehát az a hír, hogy ki is nevezték volna utódját, téves. A Lupta azt hiszi, hogy a kormányt azonnal ki fogják egészí-

teni, mihelyt Tatarescu visszaérkezik a fővárosba. Másrésztől úgy tudjuk, hogy a miniszterelnök kérte Teodorescut, vonja vissza lemondását, illetve ne is mondjon le, nehogy a kormánynak komplikációkat okozzon. A lemondás tehát nem történt meg és Teodorescu gyengékedés miatt tartózkodik lakásán.

A francia baloldal szembe helyezkedik Doumergue „államreformjával”

„A közvélemény nem kér sem alkotmányváltozást, sem rezsimváltozást”

PÁRIZS, szeptember 25. A Havasügynökség jelenti: Doumergue kijelentése, hogy „államreformot” fog javasolni, mely benyomást keltet az összes politikai körökben. A baloldali sajtóban ellenálás tükröződik vissza. Így az Ere Nouvelle, a radikális szocialista hivatalos írja: A közvélemény nem kér sem alkotmányváltozást, sem a rezsim-

megváltozását. A Le Populaire, a szocialista orgánum szerint, hogyha a terv megvalósulna, nem lenne sem reprezentatív rezsim, sem köztársaság. Ez zel szemben a jobboldali sajtó úgy találja, hogy Doumergue terveit időszerűek és örömmel kell azokat fogadni. Ettől az eseménytől jelentős politikai következményeket várnak.

Az orosz-japán megegyezés elhárította a távolkeleti háború veszélyét

Japán százhetvenmillió yenért megvásárolta a szovjetektől a mandzsuri vasutvonalat. A szovjetek őszinte békevágyát állapítják meg ebből a nyugati diplomaták

LONDON, szeptember 25. A hónapok óta háborús veszéllyel fenyegető orosz-japán ellentéték pillanatnyi elhárítása a szovjet diplomácia sokhetes munkájának eredményeképpen a teljes mértékben sikerült. Mint a tokiói hivatalos távirati iroda jelenti, megtörtént a megegyezés a mandzsuri vasutvonal megvétele ügyében és ezzel az évek óta húzódó orosz japán konfliktus megrögögát kihúzták. Jurenov tokiói szovjet követ és Hirota japán külügyminiszter között megtörtént a megegyezés, melynek értelmében a szovjetek 170 millió yen vételár fejében eladták Japánnak a vasutvonalat a következő feltételek mellett:

pénzben és pedig a felét azonnal, a másik felét pedig három éven át egyenlő részletekben. A megegyezés aláírásától számított hat hónap alatt a megváltott vasut új igazgatásának jogában áll valamennyi orosz vasuti alkalmazottnak venni.

Tokióban a japán minisztertanács ülésén Hirota külügyminiszter számolt be a megállapodásról, amelyet a minisztertanács jóváhagyólag tudomásul vezet.

Nemzetközi diplomáciai körökben az utóbbi évek legörvendetesebb politikai egyezményének tekintik a vasuti egyezményt, mely egyelőre elhárította a távolkeleti háború veszélyét. Párizsi és londoni körökben hangsúlyozzák, hogy a megegyezés a szovjet sokszor hangoztatott békepolitikájának őszinteségét bizonyítja.

sel és törvényesség adta öntudattal — megtagadták volna a vizsgán való megjelenést?

Leszünk bátrak a közönség fantáziájára bízni a választ.

A kétféle igazság, sajnos, uralkodik

most a sovinszta áramlattal megfertőzött társadalomban és ezalól az áramlat alól a Patria sem vonta ki magát, amikor helyeselt a nyelvvizsgáknak és most tiltakozik a rendőrtisztviselőket ért sérelem ellen.

VILÁG TÖKRÉ

Sir Bazil Zaharov titokzatos élete

Az amerikai gygyverszállítási botrányokkal kapcsolatban ismét felszínre került „Európa titokzatos emberének”, Sir Bazil Zaharovnak a neve. A megdöbbentő üzemek hátterében ismét ennek a félelmetes aggastyánnak kifürkészhetetlen arca merül fel, az arc, melynek körvonalai egyszer élesebben másszor kissé elmosódottan, de szabály szerűen feltűnnek mindig és mindenütt, amikor és ahol a legszörnyűbb iparág, a fegyverkezési ipar köti és bo nyolítja üzleteit.

Az amerikai szenátus vizsgálóbizottsága előtt felolvasták Sir Bazil Zaharovnak egy levelét is. Minden erkölcsi gátlástól mentes, cinikus szellem szói ebből a levélből.

— A kormányok megbízottjaival szem sokszor nehéz megtalálni a megfelelő bánásmódot — írja —, de ötvenéves tapasztalatom arra tanított, hogy tapintattal igen sokat el lehet érni s ha cégemnek nézeteltérése volt valami hatósággal, mindig kicséréltem a tárgyalásokkal megbízott személyt és mást küldtem a helyébe. Ezt úgy folytattam mindaddig, míg olyan embert nem találtam, aki rokonszenves volt az említett hivatalos személyiségek szemében.

Párizstól nem messze, Beauvaisben, szelíd, világos völgy ölen emelkedik az ósrégi balincourti kastély. A kastély parkját vastag fal veszi körül s a fal is kuszónövényekkel van sűrűn befutva. A kíváncsiság itt hiába próbálkozik. A hatalmas, vasrácsos kapu többszörösen el van zárva a zord külsejű kapus csak olyan embert enged be a kapun, aki ismeri a naponta megállapított jelszót.

A kastély a XVIII. század francia stílusában épült, egy terjedelmes közép részből s két kisebb oldalszárnyból áll. Elöl négy szép oszlop áll, az oszlopfőn stílizált napkorong látható. A kert is francia stílusú: virágágyak, nyesett bokrok, szabályos utak. A mesterséges tavakban gyönyörű márványszobrok tükröződnek.

Egy kutató katonai jelek: ágyúcsövek és vérték díszítenek. A véletlen előre úgy rendezte a dolgokat, hogy a legmegfelelőbb címerrel ékesítette fel Sir Bazil Zaharov kastélyát. Ebben a kedves, szép, régi kastélyban tölti ugyanis idejének legnagyobb részét Európa titokzatos embere, a halálipar legzseniálisabb alakja, 1916-ban vásárolta meg a kastélyt Vaughan bárónétól.

— A báróné idejében csupa ünnep, lakoma, vidámság volt a kastély élete — mondják a környékiek. — Az új tulajdonos nem szereti a jármát. Sok látogatót fogad ugyan, főleg külföldieket, de ezek szinte lábujjhegyen járnak s amilyen lopva jöttek, olyan lopva osonnak is el. Azt mondják, hogy miniszterek, tábornokok, sőt királyok és köztársasági elnökök is járnak ide. De mégsem olyan ez, mint régen, nicsenek már lakomák. Zaharov ur nem szereti a lakomákat. Azt mondja, hogy mindez csak kidobott pénz. És a kocsija, uram... Az bizony nem királyi kocsi...

Igen érdekes Sir Bazil kocsija. Modern vázon furesa, ósdi karosszéria, olyan, amilyeneket az autók óskorában gyártottak. A kocsit sarkában ül a balincourti kastély ura. Fázósan húzódik össze vastag kabátjában. Puha kalapja mélyen a szemére van húzva. Sárga, viasszerű arcán mint két folt világít

ősz bajusza és szakála. Fakó, mélyen bennülő, de rendkívül mozgékony szemű az utat fürkészik. Mellette egy pulloveres fiatal férfi ül. Az orvos.

A sofőrnek olyan komor és féltelmes az arca, hogy minden bizonytalán ő is ahhoz a híres testőrséghez tartozik, amelyről annyit beszélnek a környező falvakban, de amely többnyire láthatatlanul rejtőzködik a kastély vastag falai mögött, csak nagyritkán jön ki az uccára egyik-másik tagja.

A közeli Vallangoujars vendéglőse ezt mondja:

— Hat hindu őrzi Sir Bazil Zaharovot. Éjjel-nappal fegyverben állnak, némán őrzik gazdájukat. Egyetlen szót nem lehet kivenni belőlük. Ugy tesznek, mintha nem tudnának franciául. Jelbeszéddel értetik meg magukat és ujjal mutatnak az italokra, amelyekből inni akarnak.

Sir Bazil Zaharov autója rendszerint lassan halad. De ha újságíró tűnik fel a láthatáron, akkor a sofőr a legnagyobb sebességre kapcsol rá. Újságíró nem férközhetik a titokzatos aggasztán közelébe.

Zaharov reggel hét órakor kel. Villamos tojásképen kis sétát tesz a kertben. Néhány év óta ugyanis lábai teljesen békák, járni nem tud. A villamos tojásképet Angliában készítették számára, saját tervei szerint. A park útjainak teljesen simáknak kell lenniük, Zaharov egyetlen kiemelkedő kavicsot sem tűr, amin kocsija megzökkenhetne.

Egy éjszaka nagy vihar vonult végig a kastély fölött, patakokban zuhogott a víz a parkra. A kastély gondnoka hajnalban nyolcvan munkást fogadott fel, akik megfeszített erővel dolgoztak, úgyhogy félkilenckor, mikor Zaharov rendes napi sétájára a parkba ment, a viharok minden nyomát eltüntették. Sétája alatt egy titkárs kíséri Zaharovot s ő utasításokat ad neki a levelezés elintézésére. A 82 éves aggasztán nem hanyagolja el üzleti ügyeit minden érdeklődéséről pontos és kimerítő értesüléseket kap. A világ minden részéből állandóan érkeznek a sürgönyök, kábelátvitatok és rádiógramok a balincourti kastélyba. Ez a békés, régi kastély a sors furcsa rendelkezése folytán a nemzetközi fegyver- és hadianyagkereskedelem központja lett.

Reggeli sétája után egy közeli faluba, Mérube hajtát mindennap Zaharov Ebben a faluban egy nagy francia pénzintézetnek van fiókja. Ebben a falusi pénzintézetben, melynek egyik oldalán szatéciszlet, másik oldalán kis koccsa van — bonyolítja le pénzügyi műveleteit a világ leggazdagabb embere. Miután rendelkezéseit megadta a bankban, visszamegy a kastélyba s fogadott lányának, Madame de Bourbonnak társaságában villásreggelizik.

Délutánját gazdaságában tölti Zaharov. Hatalmas birtoka van a környéken, a környező faluknak ügyszőlővén egész határa az övé. Egyes községek még a községi utakat is eladták neki. Egy idő óta leánya nevére írta újabb szerzeményeit Zaharov.

A halálipar vezére nagyon szereti a virágokat és a kis állatokat. Rögtön észereveszi, ha egy bárány sántít s megparancsolja, hogy gyógyítsák.

— Meg vagyok elégedve — szokta mondani röviden, mint egy király, gazdagsága alkalmazottainak, mielőtt hazatér.

A balincourti kastélyban mindenki korán fekszik, a gazdát kivéve, akinek ablaka késő éjszakáig világos. Néha ki könyököl, a nyitott ablakba s órákig áll így. Hogy miről gondolkozik ilyenkor azt nem tudja senki...

Van Vechten: Néger menyország. Egy nagy kokott perzselő és kegyetlen szerelmében elporladó fiatal néger író és egy finomarcu, aranybarnabőrű lány története Carl Van Vechten világhírű regénye. Írója a legnépszerűbb amerikai írók egyike. A Néger menyország nemcsak Amerikában, hanem az egész világon is, merítette magát. A könyv most jelent meg az Athenaeum 2 pengős könyveinek sorozatában, egyenként 3-400 oldal, dizesz vászonkötésben, fehér papíron 60 lej minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban vagy Lepagenál Cluj. Kérje a 32 kötetes sorozat teljes jegyzékét.

Select Mozgó

A láthatatlan ember

H. G. WELLS regénye nyomán készült rendkívül érdekes és izgalmas film, főszerepekben: CLAUDE RAINS és GLORIA STUART. Műsoron kívül színes Sully Simphonie.

Select Mozgó

Nyolc hónap alatt 23 ezer zsidó vándorolt be Palesztinába

David ben Gurion nyilatkozata a cionizmus kül- és belpolitikai kérdéseiről. A Hisztadruth vizsgálata az ország munkásszükségleteiről

David Gurion, a Jewish Agency palesztinai politikai osztályának vezetője nyilatkozatot adott Londonban a Zsidó Távirati Iroda tudósítójának a cionista exekutív álláspontról a cionista mozgalom belpolitikai kérdéseit illetően és az exekutívének az arabokkal és az angol kormánnyal szembeni politikájáról.

— Azért jöttem Londonba — mondotta Ben Gurion —, hogy a londoni exekutív tagjával tárgyaljunk meg néhány igen aktuális kérdést. E kérdések egyike azokra az intézkedésekre vonatkozik, melyeket a cionista mozgalom kon-szolidálása érdekében kell megtennünk. Egy tervezeten dolgozunk, melynek megvalósításával kell hogy megszilárdítsuk a cionizmus építő erőit, megerősítsük az egységet a szervezete sorában és fokozzuk a mozgalom aktivitását.

— Vannak azonban kérdések, melyek a mandátárus hatalommal és az arabokkal való viszonyunkat érintik és amelyekre ugyancsak londoni tartózkodásom során kell hogy megtárgyaljunk. Az exekutív nagy erőfeszítéseket tesz az arabokkal való megegyezés lehetővé tételére. Meg vagyunk azonban győződve róla, hogy igaz és tartós megegyezésről csak abban az esetben lehet szó, ha a zsidó nép Palesztinára való jogait és célkitűzéseit teljes mértékben elismerik. Ezek a célok semmi esetre sem állanak ellentétben az arabok érdekeivel. Csak kiegészítést jelentenek egy a palesztinai, mint a szomszédországokban élő arabok szükségleteinek.

Arra a kérdésre, hogy mi az exekutív álláspontja a tervebevet palesztinai Legislative Council ügyében, Ben Gurion a következőket mondotta:

— Az exekutív teljes határozottsággal szembeáll minden olyan alkotmány módosítással, mely a zsidó nép Palesztinára való jogait a legcsekélyebb mértékben is megpróbíthatja. Ezért nemcsak Palesztina jelenlegi lakóinak jogáról van szó, hanem az egész zsidó nemzet jogairól. Ellenállást kell tanúsítanunk minden olyan kísérlettel szemben, mely a jelenlegi status quo ante a'apján akar alkotmányos rezsimet létesíteni Palesztinában.

A bevándorlás, illetve a legközelebbi certifikátkvótára vonatkozólag Ben Gurion ezt válaszolta:

— A Jewish Agency és a kormány bevándorlási osztályának tisztviselői együttesen vizsgálják most az ország szükségleteit munkaerőre vonatkozólag. Hogy ennek a vizsgálatnak milyen eredményei lesznek a szükségesnek mutatkozó munkaerők számát illetően, erre nézve korai volna még bármit is mondanunk.

Végül kijelentette, hogy londoni tartózkodása során találkozni fog Sir Arthur Wauchope palesztinai főköormányzóval, akivel fontos tárgyalásokat fog folytatni. A közeli napokban Lengyelországba utazik Ben Gurion, onnan visszatér Londonba, ahol október végéig marad.

A Hisztadruth Haovdim, a palesztinai általános zsidó munkásszervezet alapos vizsgálatot folytatott le a palesztinai munkálcion az ország munkásszükségleteire vonatkozólag a legközelebbi certifikátkvóta megállapításával kapcsolatban. A Hisztadruth munkahivatala most fejezte be vizsgálatait és annak eredménye: élesen kiürözik vissza az országban uralkodó súlyos munkáshiányt. A vizsgálat kimutatja, hogy a munkáshiány súlyosan feltartóztatja az ipari, mezőgazdasági és építőmunkát az országban. Őszszel és jövő tavasszal 30.000 dunam új narancsot fognak beültetni zsidó földön, ugyanennyit arab területen. A vegyes mezőgazdaság üzemei is nagymértékű munkásszükségletet mutatnak fel. Az ipari üzemeknek is újabb munkásokra van szükségük. Tel-Avivban az új lakóházak építésének befejezését súlyosan hátráltatja a munkáshiány. A közmunkák

ban és a szállítóiparban is nélkülözök a szüksége munkaerőket.

A Jewish Agency kimutatása szerint augusztus havában 2760 legális zsidó be-

Képzeltelbeli vásárcsarnokok, fedett uszoda és körutak világából a talán elérhető jobb közvilágításig...

Körséta a kolozsvári városi munkálatok színhelyén

Cluj-Kolozsvár, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) A városi mérnöki hivatal íróasztalában káprázatos városépítési terveket lep el a por. Porlepel borítja immár mind a három vásárcsarnokunkat, az összes betonozott világvárosi körutainkat és a világvárosi világítási viszonyokat. A fantázia világára ráülepedett a valóság szürkése és ez a valóság: három piszkos vásátér a főútcákon, egyiptomi sötétség a város szívében és hatalmas gödrök a szörnyű állapotban lévő aszfaltokon. A mérnöki hivatal fiókjában heverő álmokkal valóban végezni kell.

Az új városi tanács elvetette mindezeket az álmokat és megpróbálta a legelőtöbben szükséges munkálatok végrehajtását, amit a sovány városi budget elviselhet. Tavasz óta folynak a munkálatok. Itt is, ott is aszfaltokat javítanak, uccákat kövöznek ki.

Dragan Nicolae polgármester és Ciortea városi főmérnök tegnap végigjárta mindezeket a helyeket. Alkalmunk volt végigkísérni a város polgármesterét ezen a körúton. Az autó első állomása a Vitéz Mihály tér. Rothadt gyümölcs, lacikonyha és a falusi, külvárosi mezőgazdák termékeinek hatalmas egyvelegéből vegyes összetételű büz terjeng a téren. Dragan polgármester nagy erőfeszítéssel töri át magát az árusok tömött siktorsorain.

— Mit lehet tenni ezzel a térrel? Hová lehetne áttelepíteni a város szívéből ezt az egészségtelen büzt, a betegséget árasztó piactömböt? Szemben emelkedik az etnográfiai múzeum szép épülete. Hány-szor gondolkozott már azon a város, hogy ezt a házat nevezze ki vásárcsarnoknak.

Belátogattunk az épületbe, melynek belseje sivár gondozatlanság képét mutat. Most költözködik a múzeum, a földön szanaszét hevernek az elszállításra váró muzeumi „kincsek”. Kiderül, hogy kicsi is az épület, alkalmatlan is. Sokkal többbe kerülne az átalakítása mint amennyit az egész épület megér. A népművészet fejlődéseinek emlékei kivonulhatnak innen, de a párolgó hurkák nem költözhetnek helyükbe. A múzeum kertjében tervezték az új nagy vásárcsarnokot. Egyelőre azonban parasztszekerek tanyáznak itt és Ciortea főmérnök hamar kiábrándítja a kevésbé hozzáértőket az álmodozásból. Hosszu, hasznu éveket nem lesz arra pénze a városnak, hogy vásárcsarnokot emeljen ide. És hogyha az ember ránez a falusiakra, akik közvetlen szemvedik a vásárcsarnok hiányát, a latin közmondás jut az eszembe: ignoti nulla, cupido. Amit nem ismer az ember, azt nem is kívánja. Mert olyan élvezettel eszik a szalonját kenyérrrel ebben a könnyfakasztó büzben, mintha betonozott vásárcsarnok hűvös ocolopsojai között ülne. A Hosszu ucca elején, a mellékútcákon ugyanez a látvány. Egyes magánházak udvarain néhány garasért állomásoznak a parasztszekerek.

— Több vásárcsarnokot láttam már — mondja a polgármester — voltam a bukaresti párizsi és budapesti vásárcsarnok-

vándorló érkezett Palesztinába a halál és jaffai kikötőkön keresztül. Ez a szám nem foglalja magában azokat a turistákat, akik ebben a hónapban kaptak állandó tartózkodási engedélyt, sem azokat, akik szárazföldi uton jöttek Palesztinába. Ugyancsak az Agency közli, hogy 1934 első nyolc hónapjában 22.062 legális zsidó bevándorló telepedett le az országban. Ha deszámítjuk az augusztusban szárazföldi uton bevándorolt zsidókat és az utólagos letelepedésre engedélyezett turistákat, úgy e 8 hónap zsidó bevándorlónak száma 23.000-re emelkedik. Az elmúlt év ugyanezen nyolc hónapjában 16.178 zsidó vándorolt az országba.

1934 első nyolc hónapjában 4611 kaptalás vándorolt Palesztinába, vagyis olyan egyének, akik legalább 1000 font tőkét hoztak magukkal. Ezeknek száma az elmúlt év ugyanezen szakában 2225 volt Munkáscertifikátokkal 11582 egyén vándorolt be ezen nyolc hónap alatt, az elmúlt évben 9963.

Ezek közül legjobban a budapesti csarnok tetszett nekem amely viszonylag a legtisztább volt közülük. Sajnos, mi egyiket sem valósíthatjuk meg legalább is egyelőre, mert a városnak nincs hozzá ereje. Az elmúlt évben már-már remény volt arra, hogy megvalósul a vásár csarnok. Az iparkamara ugyanis vállalkozott arra, hogy saját költségén felépítse a csarnokot és leköti a vásárcsarnok fejlődését mindaddig, míg a pénze visszatérül. Ez azonban abban maradt, mint a többi városépítési terv.

A külvárosokban azonban szorgalmasan tatarozzák az uccákat. A Gyulagyár uccán szépen kikövezett út fogad, ahol most fejezik be az utolsó simításokat. A Honvéd ucca torkolatánál is új kocsiút készül. A munkálatokat Haralambie Ionescu bukaresti vállalkozó vezeti, aki a miniszteriumtól erre megbízást kapott. A város csak kis összeggel járul hozzá az építéséhez. Egyelőre csak a torkolatig készül az út, tavasszal folytatják a kikövezést, egészen Szamosfalváig. Itt újból piszkos, sáros vásártérre fut az autók, ezt azonban már a közeljövőben feltöltik. Most kövezik a Kövespad uccát, a Zapolya uccát és a Muresan uthoz vezető uccát.

És ha nincs is minden a legnagyobb rendben, most már valószínű, hogy Kolozsvár világítását megjavítják.

— Még két miniszter aláírása szükséges — mondja Dragan polgármester — és Kolozsvár a közeljövőben száz kilowatt erősségű világítás helyett 140 kilowattos világítást kap. Ez már lényegesen javítani fogja a világítási viszonyokat.

Vásárcsarnokról, fedett uszodáról, körutakról egyelőre ne is álmodjunk. Elégedjünk meg azzal, hogy talán jobb lesz a közvilágítás... H.

J. B. Priestley: A nap hőse. Végigvezet a roppant London satnya milliomas ótthonain, azon a féltörtött sex-appeal városban, amely színházi világnak neveznek az újságpaloták nagyképű sietésén, a színhámozok „superluxus” szállóján, börtönön és proletánegyeden, hogy aztán vidékre kanyarodjon utunk a haladó gyárváros munkanélküli lakói közé. A legmájb könyv s a háború után irodalom legszébb könyveinek egyike. Az Athenaeum vászonkötésű sorozatában jelent meg, egyenként 300-400 oldalon, fehér papíron, 60 lej minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban vagy Lepagenál Cluj. Kérje a 30 kötetes sorozatjegyzékét.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

Mussol ország

PÁRIZ Radio tája szerint ták a júból magájó márk előkészít

Jellemz hogy ugyrodalom könnyű legkönnykai célokdelem egvereségetmány hivolasz áru német biujabb relyos zava portörök metország hogy zid a német-dások bet

A nérmég mindNémetorsindult me a benzinn motorokka motoroszágy nersolaj

Németo száz fágá tak legin lokra. He ttorral haj számíthat Egy má att étebel helyett njanak fel legminimá a főrekvé is, hogy n potrongyo kell azoká használni gyártásán

Római leadóállom előadásoka háromszor azonban a gült, a k A német ria felé ir

A berlin lityán köv Kaupast a ba rémhíre birodalom előtt tiltak azon a cím véséghez rendelkezik jog alkalm gálóbírói v tőztatni. A érvelést n engedték n nálhasson

Az újsá badlábrahe mégis éré niált a né

A münchen tüntetések lelkész tá készek ne anyit tud tőztatottak Hitlerék e

Nyolcvanmillió márkát költött Hitler az osztrák náci puccsra

Mussolini egyre jobban idegenedik el a Harmadik Birodalomtól. Németországban óriási méreteket öltött a nyersanyaghiány. Göbbels intrikálta el Göring alkancellárságát

PÁRIZS, szeptember 25. Az Agence Radio távirati ügynökség információja szerint az osztrák nemzeti szocialisták a júliusi puccs előtt Németországból magánbankok közvetítésével 80 millió márkát kaptak, hogy azon a pénzen előkészítsék a náci-puccsot.

Jellemző a hitleri viszonyokra, hogy ugyanakkor, amikor a német birodalom súlyos anyagi válsággal küzd, könnyű kézzel milliókat dobnak ki a legkönnyebben kockázatos politikai célokra. A német külügyi kereskedelem egyébként újabban ismét nagy vereséget szenvedett. Az olasz kormány hivatalosan közli, hogy a német-olasz áru-klíring körül, dr. Schacht, a német birodalmi bank elnökének legújabb rendelkezései következtében, súlyos zavarok támadtak. Az olasz exportőrök ugyanis beszüntetik a Németországot felé való áruszállítást, mint hogy ezidő szerint nem lehet számítani a német-olasz kompenzációs megállapodások betartására.

A németországi nyersanyaghiány még mindig erősen érezteti hatását. Németország iparosai között mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a benzinmotorokat helyettesítsék fagáz motorokkal. Ennek a célja, hogy Németországot függetlenítsék a külföldi nyersanyag és benzin behozatala alól.

Németországban már most is használnak fagázalú táplált motort alkalmaztak leginkább teherszállító autómobilokra. Hessenben bárki, aki fagázmotorral hajtott autót szerez magának, számíthat 800 márkányi kölcsönre.

Egy másik, a nyersanyaghiány miatt életbelépett rendelkezés az is, hogy helyett német termékeket használjanak fel és hogy a kakaobehozatal a legminimálisabbra redukálják. Ehhez a törekvéshez tartozik az a rendelkezés is, hogy nem szabad a gyapjú és gyapotrongyokat eldobni, hanem össze kell gyűjteni, hogy fel lehessen használni a mügyapjú és a mügyapot gyártásánál.

Római jelentések szerint, az olasz leendő államok beszűntették a német előadásokat. A római rádió hetenként háromszor adott német műsort, amióta azonban a német-olasz viszony elhidegült, a kulturpropaganda is megszűnt. A német előadásokat Rómából Ausztria felé irányítják.

A berlini rendőrség letartóztatta a litván követség sajtóattaséját, dr. Leo Kaupast azon a címen, hogy Litvániába rémhíreket táviratozott a harmadik birodalomról. Dr. Kaupas mindennek előtt tiltakozott a letartóztatás ellen, azon a címen, hogy be van osztva a követséghez és diplomáciai utlevél fölötti rendelkezik, órára tehát a nemzetközi jog alkalmazandó, amely szerint őt vizsgálati bírójelzés nélkül nem lehet letartóztatni. A rendőrség emberei ezt az érvelést nem respektálták és azt sem engedték meg, hogy lakásáról telefonálhasson a követségre.

Az újságírók azonban másnap szabadlábra helyezték, mert a követség mégis értesült elfogatásáról s interveviálta a német külügyminiszteriumnál.

A müncheni, nürnbergi és augsburgi tüntetések során számos evangélikus lelkész tartóztatott le. Az ellenzéki lelkesek nevét titokban tartják. Csak annyit tudnak, hogy dr. Kesser a letartóztatottak között van. Azt hiszik, hogy Hitlerék erőteljes megtorlási hadjárat

tot fognak indítani a bajor protestánsok ellen, hogy alávegyék magukat Müller birodalmi püspök rendelkezéseinek.

A külkereskedelmi mérleg egyre csak kenőben van. A Berliner Tageblatt a hamburgi kereskedelmi statisztikai hivatal jelentései alapján közli, hogy a hamburgi és bérmai kikötők a külföldi északkeleti kikötőivel szemben ismétlődően visszafeljődött. Rotterdam és Antwerpen a német külkereskedelm visszafeljődése óta erősen fokozódó kiviteli tendenciát mutatnak. 1929 júliusa óta Rotterdam ismét a kikötők első helyére lendült.

Egy londoni távirat szerint az észak-angol kikötőkből nem küldenek szén Németország felé. A Newcastle-on-Tyne bányamunkások szakszervezetének elnöke kijelentette, hogy az utóbbi hónapban ezer tonna szén raktak hátra Németország felé, holott normális időkben minden hónapban legalább 80 ezer tonna szén ment a német kikötőkbe. Németország az angol szénszállítónak 160 ezer font sterlinggel tartozik.

A német birodalmi községi kongressz

A művész fivére és a züllött álhírlapíró büncselekménysorozatát bogozza a nagyváradi rendőrség

Érdekes bűnügyi história bontakozott ki a kocsmai verekedésből

ORADEA-NAGYVÁRAD, szeptember 25. (Az Új Kelet tud.) Nagyvárad közönsége előtt érdekes bűnügyek játszódnak le, melyek társadalmi érdekes séget kapnak abban, hogy a társadalmi életben ismert volt főhadnagy és később álhírlapíró keveredett bele és szerepet kap benne Dayka Margitnak, a kitűnő magyar színésznőnek fivére, aki a nagyváradi alvilágnak ismert tagja. Bartha László fölött a napokban ítélték a nagyváradi törvényszék. A züllött fiatalember valamilyen módon „lapszerkesztővé” avaszták és felelős szerkesztője volt a Déli Hírlap nevű, csak néhány napig élt napilapnak. Barthát kommunista izgatás miatt 5 havi börtönre és 20.000 lej pénzbüntetésre ítélte a törvényszék.

Ali ghangzott el az ítélet, máris országos gyanúja keveredett be Bartha és pedig Dayka Gyula és Zoltán, Dayka Margit fivéréi és még két

betörő vallomása alapján. A négy betörő hetekkel ezelőtt az egyik kocsmában mulatott és összeverekedett a kocsmába érkezett két rendőrrel. Garda Jó zsef. Dayka Gyula késével leszurta az egyik rendőrt, akit súlyosan megsebesített. A letartóztatottak aztán több betörést ismertek be és bevallották, hogy a lopott holmikat Bartha László útján értékesítették. Nagyjértékű ékszereket értékesítettek Bartha útján és aki a rendőrségen rövid kihallgatás után beismerte, hogy orgazdája volt a bandának.

Érdekes pikantériája is akadt a nagy érdeklődés mellett folyó nyomozásnak. Dayka Gyula ugyanis azt állította, hogy Barthanéval meleg barátságban volt és sok ékszer juttatott neki a lopott dolgokból.

A rendőrség még folytatja az érdekes bűnügy nyomozását.

Romániának is el akartak adni mérges gázt az amerikai hadiipari gangszterek

Fegyenceken próbálták ki a könnyfakasztó gázok hatását

Washington, szeptember 25. A washingtoni szenátus hadiipari vizsgálóbizottságának tegnapi éjszakai ülése a clevelandi „Erie Tó” Vegyészeti Társaság tevékenységével foglalkozott.

Goss ezredes, a társaság elnöke előadta, hogy a román kormánnyal tárgyalat mérges gázok beszerzéséről és általában a vegyi háború folytatásához szükséges felszerelések szállításáról a román hadsereg számára.

Ugyanakkor a török kormánynak gázalapot ajánlott. A vállalat isztambuli ügynöke, Pekia Nuzet bej, Gosshoz inté-

zett levélben a következőket írja:

— A Népszövetséghez tartozó összes államok kötelezték ugyan magukat arra, hogy nem fognak mérges gázokat használni, mégis majdnem minden egyes népszövetségi tag valóságos gázmozgósítást hajtott végre a saját hadseregében. Ezért Törökország elhatározta egy marószodagyár alapítását, annál is inkább, mert Európa politikai helyzete veszedelmesen hasonlít az 1914-ieshez.

A bizottság tárgyalásai folyamán bizonyítékok merültek fel arra, hogy az egyik chilei börtön százhusz foglyát kísérleti

A Parcúl Carol mintavásár tarta ma alitt csak félárba kerül bukaresti utazása s ma egyben kiharználja a mélyen leszállított árakat, melyeken ez alkalommal a főváros és egész Románia legnagyobb áruházában, a GALERIES LAFAYETTE-ben vásárolhat, még hozzá nyereséggel is zárul utja. Keresse fel és győződjék meg róla.

a Német Birodalmi Bank elnöke, Krupp von Bohlenau, a nagyipar és nagybankok szövetsége, Göring hívei mindenképpen arra számítottak, hogy a nürnbergi pártgyűlésen Göringet alkancellárra fogják kinevezni.

Göbbels azonban megakadályozta ezt, amikor Hitler kancellár elé titkos jelentést terjesztett, amely Göringnek a volt trónörökösrel való találkozásairól és Seeckt tábornokkal való levelezéséről számolt be. Hitler Kancellárt megdöbbentette ez a jelentés, amely egy monarchista összeesküvés lehetőségéről szólt. A kancellár törölte a volt trónörökös a nürnbergi pártgyűlésre meghívottak sorából, Göringet pedig a nürnbergi szónokok lajstromából. Göring Nürnbergben mindenáron föl akarta keresni Hitlert, de nem fogadták. Erre sértődötten Langwasserbe ment, az ottani rohamosztagezredhez. Az összeütközésnek még folytatása lesz.

nyulakként használta fel a vállalat, hogy bebizonyítsa az általa készített könnyfakasztó gáz erejét.

Goss erre felfortyant, hogy ő saját magán is ismételtén bemutatta a gáz hatását, mire Nye szenátor, a bizottság elnöke rászólt:

— Meglehet, de ön önként tette ezt, a foglyokat azonban kényszerítették az embertelen kísérletre!

Majd felolvasta a szenátor a társaság chilei ügynökének a levelét, amely így szól:

— Bemutatom a kormány képviselőinek a gáz hatását százhusz foglyon. A mutatóvány kitűnően sikerült.

Felolvasták ezután Goss levelét, amely ugynevezett „parlamentari folyosói szolgálatának” segítségét kérte, hogy akadályozza meg politikai befolyásával a Dél-amerikába irányuló hadianyagkivitel beállítását a törvényhozás által.

Goss egy másik levelében a következőket írja a vállalat délamerikai ügynökének:

— Felkértem a Légión parlamentari folyosósolgálatát, vesse latba minden befolyását ennek az ostoba fegyverkiviteli tilalomnak az elgáncsolására, amelynek az lenne az egyetlen következménye, hogy minden hadianyagüzletet az európai gyárosok karjaiba kergetnének az amerikai ipar mérhetetlen kárára.

A levél felolvasása óriási felháborodást keltett a bizottság tagjai között. Tupper, a washingtoni kereskedelmiügyi minisztérium külkereskedelmi osztályvezetője előadta, hogy Japán hadianyagkivitele az utóbbi években rohamosan emelkedett. 1931-ben Japán 48.036 tonna ócskavasat vitt ki, míg ez év első hét hónapjában 508.585 tonnát.

A bizottság végül elnapolta üléseit. Nye szenátor, a bizottság elnöke, záróbeszédében kijelentette, hogy a bizottság eddigi tárgyalásai a visszaéléseknek csak a felszínét karcolták meg. A bizonyítékanyag egy része súlyos vádakot tartalmaz bizonyos kormányok és hivatalok ellen és e vádak egy része eljelen indokolt. Másrészt számos esetben a hadianyagipar ügynökei korrupcióval vádoltak egyes kormányokat és tisztviselőket.

A bizottság november végén vagy december elején kezdi meg újabb üléseit.

— Nómunkásgyűlés Kolozsváron. Szeptember 27-én, csütörtökön este 7 órakor az Építőmunkás Otthonban, S.r. Vaj 7. szám alatt, nyilvános nómunkásgyűlést hívott egybe a nómunkásszövetség kolozsvári csoportja. A nyilvános gyűlésre az engedélyt a hadtestparancsnokság adta és a gyárak, üzemek és rodák nómunkásai körében nagy érdeklődés nyilvánul meg a gyűlés iránt.

ptember 26.

tinába a halál szül. Ez a szám azokat a turistákban kaptak állást, sem azokat, akik Palesztinába költöztek. Ez a szám 22,062 legpedett le az országból az augusztus hónap zsidó bevándorlására engedélyezett. Ez a szám 2225 hónap alatt, az 11582 egyén hónap alatt, az

kok, ágából öz-

lyén

ban a budapesti amely viszonylag nek. Sajnos, mi nek meg legalább osnak nincs hozben már-már reogvalósul a vásár a ugyanis vállalkozás felépíti vásáresarnok jog a pénze vissza maradt, mint a

ban szorgalmat. A Gyufagyár ut fogad, ahol s simitásokat. A nál is új kocsiút Haralambie Ioosó vezetői, aki a megbízást kapott. ggel járul hozzá csak a torkolatig hlytatják a kiköszölvéig. Itt újból fut az autó, ezt vóban feltöltik ad uccát, a Zápoathoz vezető uc-

en a legnagyobb szini, hogy Kovavittják.

alálírása szükség-polgármester — vóban száz kilohelyett 140 kiloez már lényegegítási viszonyo-

usződáról, körálmódjunk. Elétalan jobb lesz H.

hőse. Végigvezet a milliómos ottsex-appeal vásáágnak neveznek. sítésén, a szérájóján, börtönön gy aztán vidékre haladó gyárvaros. A legmaibb a irodalom leg. Az Athenaeum an jelent meg. on, fehér papnyvkereskedésben, y Lepagenál Cluj-zatjegyzéket.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

SPORT

A bukaresti CFR a Nemzeti Bajnokság élén

A Venus vereségén kívül favoritok győelmét hozta a Nemzeti Bajnokság. Tizenhat meccsel debütált a B. liga

Cluj-Kolozsvár, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság negyedik fordulójának legnagyobb meglepetését a nagyváradi Crisana-Venus mérkőzés hozta, amelyen a bajnokságtól még mindig mámoros bukaresti csapat alaposan ráfizetett elbizakodottságára. A vasárnapi nap egyébként igen gazdag volt sporteseményekben: nem kevesebb, mint harminc bajnok mérkőzést játszottak az országban, amit a barátságos mérkőzések hosszú sora egészített ki. Ez mindenben beszédesebben bizonyítja Románia labdarúgósportjának hatalmas fejlődését. Eredmények:

Nemzeti Bajnokság A)

Tizeneggyessel, de megérdemelten győzött a Romania az Univerzitatea ellen

Romania—Univerzitatea 1:0 (0:0)

Cluj-Kolozsvár, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) A kolozvári derby nem cáfolta meg magát: több mint kétezer néző előtt, ha kissé felázott talajon bár, de ideális időben folyt le a két kolozvári nemzetibajnoki csapat találkozója, amely mindvégig érdekes és helyenként izgalmas küzdelmet hozott. A két csapat közül a Romania volt a többet és veszélyesebben támadó fél és bár tizenegyesből érte el egyetlen gólját, mutatósabb játéka és csatársorának technikai fölénye mindenképpen reálissá teszi az egygólos győzelmet. Az Univerzitatea játéka alapos csalódást keltett, melynek különösen csatársora hagy sok kívánnivalót maga után. Eppen idejében érkezett meg az együttes új trénera az osztrák Fritsch személyében, hogy a csapatot olyan nivóra emelje, amelyet tőle Kolozsvár sport társadalmá elvár. A mérkőzés egyetlen gólját II-esből Criza lőtte.

Seliceanu kifogástalanul vezette a mérkőzést, melyen a csapatok a következő összeállításban játszottak:

Romania, Chendreau, Doci—Felecan I. Munteanu—Criza—Muresan, Coborzan—Farkas—Pop—Felecan II—Capusan. Univerzitatea, Sepsi, Vidrasan—Iancovic, Stefanescu—Gain—Ghilezan, Sarbu—Orza—Jonas—Surlasiu—Baciu.

Egyénileg a Romaniából Felecan I, Criza és a két szélső, az U-ból Sepsin kívül Iancovic és Stefanescu voltak jók.

Crisana—Venus 4:1 (3:1). Nagyvárad, szeptember 25. A Crisana rácafolva mult-heti gyenge szereplésére, lélepte a bajnok babéroktól elbizakodott Venus. A gólokat Barátky (2), Lakatos és Csonka, illetve Colea Valcov lőtték. Bíró Xifando Bukarest.

AMTE—NAC 1:1 (1:0). Arad, szeptember 25. A NAC gyenge szereplése meglepetés. A munkás csapat szerzi meg a vezetőgól Szinder révén, amit a NAC csak a második félidőben tud viszonzni, amelyet Bodola lőtt. A NAC még ér el egy gólt, ezt azonban a kolozvári Jakobi bíró lesállás címen nem adja meg.

CFR—Kinizsi 3:2 (2:0). Temesvár, szeptember 25. A mult-heti Ripensia elleni győzelem megértett a Kinizsinek — már előre kezében érezte a mérkőzést, mely kellemetlen meglepetést, de egyúttal tanulságot hozott számára. A 3:0-ra vezető CFR enged az iramból és ekkor juthat szóhoz a Kinizsi, amely két góllal szépít. Attila, Medve és Georgescu, illetve Glasz (kétszer) voltak eredményesek. Bíró Oravecz, Arad.

Ripensia—Unirea Tricolor 3:2 (1:0). Bukarest, szeptember 25. A Ripensia csak megerősítéssel győz a keményen ellenálló bukarestiek ellen. A mérkőzés egyébként izgalmas és látványos volt. Dobai, Schwartz és Ciolac, illetve Carjan és Niculescu a góllövők.

Az Univerzitatea a Camarasescu-kupa döntőjében. Vasárnap játszották le Kolozsváron az Univerzitatea—Doherty Klub Camarasescu-kupa zónadöntő tenisz-mérkőzést, melyet az U nyert meg 3:2 arányban. A döntő Bukarestben lesz az U és Tenisz Club között.

Nemzeti Bajnokság B.

A Nemzeti Bajnokság B. küzdelmében vasárnap volt az első forduló, amely érdekes és meglepetésteljes eredményeket hozott. Az öt csoportban játszó csapatok eredményei:

I. csoport, Bukarest. Makabi—Brasovia 2:0 (1:0). Megérdemelten győzött a jobb csapat, Bíró Klein Bukarest. Ploesti—Elpis Konstanca—Tricolor 2:1. Meglepetés. Bíró Petrescu Bukarest. Brassó. ACFR—Prahova 2:2 (2:0). A brassói csapat érzi Székely és Ströck III hányát. A Prahova jó szereplés meglepetés. Bíró Kajdan Bukarest.

II. csoport, Krájova. Rovine Grivica—TAC 2:2 (1:0). Meglepetés a TAC eldöntetlenje. Bíró Mity Niculescu Bukarest. Lugos. Jjul—Vultur 5:0 (2:0). Megérdemelt, bár alzott gólarányú győzelem. Bíró Keller Temesvár. Szatmár. Phoenix—Olimpia CFR 4:3 (3:1). Az eredmény megfelel az erőviszonyoknak. Bíró Morar Nagyvárad.

III. csoport, Nagybánya. Törökvs Nagyvárad—Tricolor 2:2 (2:1). Bíró Ciurel dr. Kolozsvár. Beszterce. CFR Kolozsvár—Kerama 3:1 (0:0). Kemény ellenfél volt a besztercei csapat. Bíró Hirsch dr. Kolozsvár.

IV. csoport, Nagyszeben. Mures—Somi 2:1 (0:0). Nagy küzdelem. Bíró Thibad. Gyulafehérvár. Unirea—Nagyszeben.

nj SE 4:0 (0:0). Bíró Czinczar Kolozsvár. Dicsőszentmárton. Sticla—Vtrometan 6:2 (2:0). Bíró Tehij Segesvár.

V. csoport, Bacau. Dacia Unirea—Stadiul Bacauan 3:1. Bíró Cearean.

Kerületibajnoki eredmények

Kolozsvár. Unirea—UEC 5:1. Temesvár. Electrica Fratelia 4:0 (2:0). Rapid—Herta 5:1 (3:1). Kadma—Unirea 3:1 (3:0). Brassó. Olimpia—Suburbia 6:2 (1:1). Gloria—BMTE 0:0. Izvorul—Iyria 3:0 (1:0). II. oszt. bajnoki: Boifalu Cukorgyár—Vultur 5:0 (2:0). Cercetas—Venus 5:4 (3:4). Ifjúsági bajnok: BMTE—Gloria 5:3 (4:2). Szatmár. Barkochba—Kolping 2:0 (1:0). Az újrajátszott meccset a Barkochba megérdemelten nyerte. Arad. Egyértelmű—Somi 1:0 (0:0). Hakoah—Alimentat 8:1 (3:1). Transilvania—Olimpia 4:3 (3:2). ATE—Juventus 4:0 (0:0).

Román Kupa eredmények

Zsombolya. ZsSE—Banatul 5:0 (2:0). Nagykároly. Törökvs Szatmár—Viktora 2:1 (1:1). Resica. RMTE—Politehnika 1:1 (0:0). Meghosszabbítás után is eldőltetlen maradt a mérkőzés, melyet újra kell játszani. Marosvásárhely. UAM—IAR Brassó 1:1 (1:0). Vasárnap Brassóban újrajátszák.

Barátságos mérkőzések

Kolozsvár. Rapid—Romania B. 3:2. Torda. KAC—Ariesul 4:1 (3:0). Szamosújvár. Sparta—KMSC (Kolozsvár) 4:1 (2:0). Nagyenyed. NTK—Avantul 3:1 (2:0). Temesvár. TMTE—Ilsa 4:3 (3:2).

Külföldi eredmények

Budapest. Ferencváros—Hungaria 3:2 (1:0). Kispest—Budaj 11 3:2 (1:0). III. ker.—Szeged 2:0 (0:0). Miskolcon Attila—Phobus 2:2 (1:1). Kaposváron Sorok. sár—Somogy 1:1 (0:0).

Bécs. Ausztria—Csehszlovákia 2:2 (2:0). Európa Kupa.

Prága. Bécs—Prága 4:2 (1:1). Osló. Norvégia—Dán 3:1 (2:0). Newyork. Newyork komb.—Kladno 2:0 (1:0).

Helsinki. Franciaország—Svédország 5:4 (3:2).

Trieszt. Nemzet—Triesztina 3:1 (2:1). Torino. FC Torino—Vienna 2:1 (1:0). Firenze. Fiorentina—Austria 3:1 (2:0). Brünn. Slovan (Bécs)—Zidenice 3:2 (3:0).

Cleveland. Kladno—Slavia 4:0 (1:0). Milánó. Ambrosiana—Bologna 1:0. Barátságos.

Az osztrák-olasz női atlétikai versenyt 52.5—40.5 arányban az osztrák hölgyek nyerték.

A magyar-cseh válogatott atlétikai versenyt 96:37 arányban a magyarok nyerték.

Ladoumégue győzött. Purje harmadik lett Moszkvában. Nurmit hába várták a moszkvai versenyen, de Ladoumégue és Purje elindult. Ladoumégue 100 méterre 2:29.6 mp alatt győzött az orosz Denisov ellen, aki 2:32.8 mp-et futott. Purje ellenben csak harmadik lett 2000 méterre 5:38.1 mp közepes idővel. Itt az 5000. és 15.000. méterre futott, Znamensky 5:31.8 mp alatt nyert.

Lenkey Magda magyar hölgyuszó a 300 m. gyorsuszás rekordját 4 perc 21.2 mp-re javította. A régi rekordot Hatházy Rózsi tartotta 4 perc 45.8 mp-cel.

Gaudin, a francia törvénvő világbajnok Párizsban meghalt.

A Nemzeti Bajnokság állása

CFR	3	3	8	5	6
NAC	3	2	1	4	2
Ripensia	4	2	1	10	5
Crisana	3	1	1	8	7
Gloria CFR	3	1	1	6	7
Romania	1	1	1	0	2
Univerzitatea	3	1	2	3	2
Kinizsi	2	1	1	8	2
Venus	3	1	2	7	2
Juventus	3	1	2	4	6
Unirea Tricolor	3	1	2	6	9
AMTE	3	1	2	2	8

GALAC. Buza 76—77 kg. 490, árpa 280, zab 260, rozs 360, tengeri 230.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK

CSIKÁGÓ, szeptember 24. Buza szept. 104.12, dec. 104—104.12, máj. 104.37—104.50, tengeri szept. 77.75, dec. 78.12, máj. 29.50, zab szept. 54.37, dec. 53, máj. 52.37, rozs szept. 76.75, dec. 79.12, máj. 82.37.

Winnipeg. Buza okt. 82, dec. 82.75, máj. 87.25, árpa okt. 56.25, dec. 56.87, máj. 58.50

Liverpool Buza okt. 5.03 dec. 5.06 ötnyolcad, márc. 5.09 ötnyolcad, május 5.10 hétnyolcad, tengeri szept. 22.03, okt. 22.09, nov. 23.

PENZIAC

Bukaresti tőzsde. Zürich 32.57—32.97 Newyork 98.25—108.25, London 492—502, Milánó 8.57—8.74, Berlin 38.25—41.25, Amszterdam 67.65—68.39, Brüsszel 23.40—23.65, Varsó 18.75—19, Prága 4.13, Angora 80.25, Athén 1.05, Bécs 23.85, Budapest 29.29, Stockholm 27, Osló 26.50, Koppenhága 23.50, Párizs 6.58.50—6.63.75, Madrid 12.60—14, Belgrád 2.25—2.50.

Zürichi tőzsde. Bukarest 3.08, Amsterdam 207.70, London 15.12 és fél, Milánó 26.28 és fél, Belgrád 700, Bécs 72.73, Berlin 122.30, Newyork 3.02 hétnyolcad Párizs 20.20 és fél, Prága 12.75, Varsó 57.92 és fél.

Delegációt küld a Sfatul Negustoresc kongresszusa a kormányhoz a kereskedők sérelmeinek orvoslásáért

KRAJOVA, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) A Sfatul Negustoresc országos kongresszusa, amelyen Niculescu Ritz elnökolt tegnap, befejezte munkálatait. Számos szónok vázolta fel az ország kritikus kereskedelmi helyzetét.

Az elfogadott határozati javaslatot, amely az ország gazdasági újjászervezésére, a különböző áruk leszállítására kereskedelmi konvenciókra, stb. tesz megjegyzéseket, a kongresszus tagjainak egy küldöttsége fogja bemutatni a kormánynak.

KÖZGAZDASÁG

A pénzügyminisztérium visszavonta az adóhaladékról szóló rendelkezést

Megszigorították az adóbehajtásokat

BUCURESTI-BUKAREST, szeptember 25. A pénzügyminisztérium, mint ismeretes a mult hetekben közzétett küldött az ország összes pénzügyigazgatóságainak, melyben elrendeli az adóinkasszó fokozását. A miniszteri rendelet ellenére azonban az adóinkasszó nem fokozódott, olyan mértékben, mint ahogy azt elvárták.

A pénzügyminisztériumban tegnap újabb értekezletet tartottak az adókedérről Mitita Constantinescu alminiszter elnökletével, melyen elhatározták, hogy újabb rendeletet adnak ki, amely

hatályonkívül helyezi az eddig adott haladékokat.

A minisztériumi határozatok szerint azok a rendelkezések, amely a részlet adók fizetésére vonatkoznak, továbbra is érvényben maradnak és ennek alapján az adóhivatalok bármilyen összeget elfogadhatnak a hátralékos tartozásra az adóalanytól, azonban a fennmaradó összeg fizetésére a pénzügyigazgatóságok csak rövid határidőket adhatnak olyképpen, hogy a hátralékok behajtása a hónap végéig megtörténjen.

Október 15-én folytatják tárgyalásaikat a bőripari vállalatok a kondíció-egyezmény megkötésére

BUCURESTI-BUKAREST, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) A bőrgyárak között még a hónap elején tárgyalások indultak meg országos kondíció-egyezmény megkötésére. Az egyezmény ügyében szeptember 15-én értekezletet tartottak, melyen az ország minden nagyobb bőrgyára képviseltette magát. A bőripari vállalatok vezetői, akik az értekezleten résztvettek, különböző tervezeteket terjesztettek elő, részben egy általános kartellegezmény, részben egy kondíció-egyezmény megkötéséről.

Az értekezleten hosszú vita indult meg a tervezet körül és végül pedig elhatározták, hogy mindkét javaslatot tanulmányozni fogják és október 15-re Bukarestben újabb értekezletre ülnek össze, ahol az összes gyárral kondíció-egyezményt kötnek.

Az október 15-i értekezleten ismét tárgyalás alá veszik az általános kar-

tell egyezményre vonatkozó javaslatokat is, de az egyes gyárak vezetői nem tartják valószínűnek, hogy az ilyen irányba folytatott tárgyalások eredményre vezethetnének, mert a bőripari vállalatok egyes csoportjai között még jelentős differenciák vannak, az egyezmények körül ugy, hogy nem valószínű, hogy ezeknek megkötésére egyelőre sor kerülhessen.

A bőrgyárak között folyó tárgyalások igen nagy jelentőséggel bírnak különösen azért, mert ezek az értekezletek képezik az első lépést a bőripari konszolidálás érdekében.

Tőzsde

CLUJ-KOLOZSVAR, szeptember 25. Buza 77—78 kg. 450—460, árpa 290, zab 270, ótengeri 315, utengeri 220, lóhere 32, lucerna 30.

Jom spa

Bucuresti...
zsido nagyü...
összes zeina...
rá! templom...
Mennyire ki...
Jomkippu...
utáni orakb...
kereskedelm...
kon, a Cale...
Carolon és v...
sin. Hatam...
alatt s'ettek...
halgatni. A...
be öltözött...
imázhazak fe...
Mi a spa...
Jomkippur...
ezen rendkiv...
lik meg.

A szép ter...
fény tölti b...
tött és cillin...
levegősábn...
tisztélet meg...
A templom...
az oltár (ah...
vezik), tehát...
uszik, a neh...
karó dus ar...
díszítve, m...
nem is lepő...
szerint fél...
előbb halka...
főbejárattól...
lenik Djae...
olyan főpapi...
nem látunk...
uszályos feh...
ezüsttel him...
kott tallár...
csak drága k...
veg, kezében...
imakönyv...
ugyancsak b...
ga mögött, a...
ter halad a...
valami, ami...
pásztorbotj...
jérettől bal...
Alberto Della...
csak dusan d...
götte három...
sort cilinder...
zaria be Prez...
gondnok.

S az orgon...
sódik. A főp...
leg köszöntik...
jóló híveket.

S kezdetét...
A segédka...
melódiaival...
előimádkozón...
és suttogva...
Kol Nidre...
egyedül a fő...
esellő ugyand...
lyen szivbem...
kántor Alber...
nemes, aki e...
Massini konz...
enekli megre...
A Kolnidre...
zetes spanyol...
leg hatásos b...
könyvek reze...
járól visszafo...
juk.

Az Istentis...
vetkező napi...
kat dam-ban...
kiáltja ki a...
Mánap Ar...
hén tóraolvas...
lejt adomány...
alapjára.

A templom...
ennek ellenér...
florezni zsina

Olcso

Str. Filipescu
Str. Memorand

Olcso

G

Jomkippur este a bukaresti spanyol zsidó templomban

Nagyünnepek a bukaresti zsinagógákban

Bucuresti-Bukarest, szeptember 25. A zsidó nagyünnepek alatt végigjártuk az összes zsinagógákat s imaházakat a Koral templomtól, a kis vakaresti imaházig. Mennyire különböző világok.

Jomkippur előestéjén már a kora délutáni órákban észrevehetően lelkünk a kereskedelmi forgalom a főbb utvonalaikon, a Calea Victoriein, a Lipseanin, a Carolin és végig a Baratiein és Vakarestin. Hatalmas bárszobákkal honuk alatt sétáltak a hívek a Koral Nidre megközelítésénél. A zsidó negyedekben, ünnepelőbe öltözött emberek tömege ösztönlő az imaházak felé.

Mi a spanyol templomba mentünk. A Jomkippur előestéjét a spanyoloknál egészen rendkívüli külsőségek között ünneplik meg.

A szép templom zsufolva van s vakító fény tölti be, mindenki fekete ruhát öltött és cilindert, a balkonon. Bukarest legelőgásabb hölgyei várják az istentisztelet megkezdését.

A templomban mély csend honol. Elő az órák (ahogyan a bukaresti zsidók nevezik), tehát a tóraszekrény, fényárban uszít, a nehéz fehér selyem szekrény takaró dus arannyal és ragyogó kövekkediszítve, minden olyan ünnepélyes, hogy nem is lepődöm meg, amikor a program szerint fél 7 órakor az orgona fölbug, előbb halkán, azután egyre erősebben s a főbejárattól jobbra levő ajtóban megjelenik Djaen Sabbetay, a „nagyrabbi”, olyan főpapi ruhában, amilyent mi még nem látunk. Nehéz arannyal átszőtt szállyos fehér bársony ruhája arannyal, ezüsttel himzett s drágakövekkel kirakott tallár a vállán, fején magas, ugyancsak drága kövekkel ékesített főpapi süveg, kezében tömör ezüstfedelű nyitott imakönyv. Méltóságteljesen halad az ugyancsak bársonysüveges templomszolgák mögött, aki mint egy ceremóniamester halad a frigszekrény felé, kezében valami, ami erősen hasonlít a püspökök pasztorbotjához. A főpap mögött a főbejárattól balra levő ajtóban a főkantor, Alberto Della Pergola jelenik meg, ugyan csak dusan díszített papi öltönyben, mögötte három hazán, a segédkantórok. A sort cilinderes, szakettes élkelő férfi zárja be Prezentj ur, a gabe, a templomgondnok.

S az orgona bugása mind jobban erősödik. A főpap s a főkantor leereszkedőleg köszöntik az előttük mélyen meghajló híveket.

S kezdetét veszi az Istentisztelet. A segédkantor a minhá éneklő furesa melódiával. A hívek nem válaszolnak az előimádkozónak, mindenki saját magának és süttögvá imádkozik.

Koral Nidre: Előbb az orgona játssza egyedül a fonséges melódiát, azután egy esellő ugyancsak szólóban s valóban mélyen szivbemarkoló hatással, végül a főkantor Alberto Della Pergola, egy olasz nemes, aki egyébként a bukaresti híres Massini konzervatóriumnak a vezetője, éneklő megrendítő hatással.

A Koralidre után a főpap beszélt. Zengzeties spanyol nyelven tartott valószínűleg hatásos beszédet. Sokaknak szemében könnyek rezegtek, főnről a nők balkonjáról visszafojtott zokogás csuklását halljuk.

Az Istentisztelet végén eladták a következő napi tóraolvasás jogát. Az árakat dam-ban, régi spanyol pénzbenben kiáltja ki a samat (samesz).

Másnap Amoznino nevű ur, aki a kóhen tóraolvasási jogát vette meg, 100 ezer lejű adományozott a tempom átépítési alapjára.

A templom egyébként ma is szép, de ennek ellenére át akarják építeni a híres florenzi zsinagóga mintájára.

Az Istentisztelet végén eladták a következő napi tóraolvasás jogát. Az árakat dam-ban, régi spanyol pénzbenben kiáltja ki a samat (samesz).

Másnap Amoznino nevű ur, aki a kóhen tóraolvasási jogát vette meg, 100 ezer lejű adományozott a tempom átépítési alapjára.

A templom egyébként ma is szép, de ennek ellenére át akarják építeni a híres florenzi zsinagóga mintájára.

Az Istentisztelet végén eladták a következő napi tóraolvasás jogát. Az árakat dam-ban, régi spanyol pénzbenben kiáltja ki a samat (samesz).

Másnap Amoznino nevű ur, aki a kóhen tóraolvasási jogát vette meg, 100 ezer lejű adományozott a tempom átépítési alapjára.

A templom egyébként ma is szép, de ennek ellenére át akarják építeni a híres florenzi zsinagóga mintájára.

Az Istentisztelet végén eladták a következő napi tóraolvasás jogát. Az árakat dam-ban, régi spanyol pénzbenben kiáltja ki a samat (samesz).

Másnap Amoznino nevű ur, aki a kóhen tóraolvasási jogát vette meg, 100 ezer lejű adományozott a tempom átépítési alapjára.

A templom egyébként ma is szép, de ennek ellenére át akarják építeni a híres florenzi zsinagóga mintájára.

Érdekes, hogy a templom orgonájánál Rosensteck ül, az opera neves karmestere, a kórusban pedig többek között Rosca az opera baritonja énekel, akit ebben nem akadályoz meg az a tény sem, hogy nem egy beszarábiai görögkeleti templom lelkésze volt.

A Vacarestiu és sok mellékuccájában egymás mellett vannak az imaházak és zsinagógák. Mind zsufolva, Schorr rabbi kis imaházában már nem férnek, zsufolva van az udvar is, az uccán kitlis, tajszos emberek jönnek-mennek. S a keresztény járókelők nem lepődnek meg ezen. Hozzá vannak szokva a látványhoz.

A str. Emigrantului-on miniatür zsinagógában imádkozik a Bukarestbe szar-

kadt erdélyi zsidóság. Rettenetes zsufoltság van, még az udvaron is. Mindenki itt van, aki erdélyi származású zsidónak számít Bukarestben s mély áhitattal kísérik az előimádkozót. Itt a hazulról ismert melódiák esendülnek meg s az ember egy kicsit itthon érzi magát. A tóra olvasás alatt az udvaron csoport képződik s az imaház adminisztrációjára terelődik a beszélgetés. Winkler Mórt dicséri mindenki, a hitközség lelkes és áldozatkész elnöke, aki megleremtette a lehetőségét annak, hogy a megszokott erdélyi környezetből elszakadt bukaresti zsidók, szívük szerint kiimádkozhassák magukat. Szukoth előestéjén Ruvinski Rafaelt hallottuk énekelni a Koral templomban. A hatalmas zsinagógát megtölti frissen éreces hangja, majd az orgona bug föl.

Istentisztelet után a templom udvarán hatalmas sátorban, a szegények bort, kalácsot s szőlőt kapnak, a lakomán egész tömege van jelen a bukaresti koldusoknak. Hasonló lakomában részesítette a spanyol-zsidó zsinagóga is a maga szegényeit. (h. e.)

Palesztinába

akar menni? Forduljon bizalommal hozzánk és a mi utbaigazításunkkal bármikor

me het
kényelmes és olcsó há.
jainkkal. Keresse fel
tehát még ma a

Levant r. t.

(Bucuresti, Str. Smárdan No. 11.
Tel. 3-29 83)

képviselőit
Oradea, Str. N. Filipescu (vol'
Szarvassor) 13.

Sighet, Piat. Unirii 25.
Petroseni, Budai Deleanu 1.
Huedin: Kohn Jichak.

Palesztinai humor

A palesztinai zsidó sajtóból közöljük az alábbi, Palesztinában felkapott kis tréfákat:

A PARTOKROL
Egy telavivi uccaséprő az uccán — seprős közben — két fogat talál. Nézi, nézi, majd lemondóan szól:
— Nehéz megállapítani, hogy milyen párthoz tartoznak.

A MUNKA FANATIKUSA
Egy arab áll az uton, Tel-Aviv közelében. Izzad és sóhaj. Egy arramenő angol megszólítja:
— Miért nyögsz olyan nagyokat?
— Nehéz a munka — válaszolja az arab. — Képzeld, naponta teljes 8 órán át követ hordani és követ törni!

Az angol nagy részvételt kér:
— És mióta dolgozol már?
— Holnap kezdem...

EGY TURISTA-VIZUM
A bécsi angol konzulátuson egy kopott, rengyos ruhájú zsidó palesztinai turista-vizumot kér. A konzul sokáig nézi a kopott ruhájú zsidót, majd így szól:
— Mondja kérem, Bécsset már alaposan megnézte?

EGY ROSSZ VICC
AZ „ÁLTALANOS” CIONISTAKROL
Az „általános cionisták” Tel-Avivban gyűlést tartanak és a következő reklámszerű plakáton invitálják a publikumot:
„Ne aludjon a baloldalon, mert az egészségtelen.
Ne aludjon a jobboldalon, mert az kényelmetlen.
Ne aludjon a hasán, mert a gyomornak szabadon kell lennie.
Ne aludjon a jobboldalon, mert az kényelmetlen.
Ne aludjon ülve, mert az egészségtelen.
Ne aludjon a parkban, mert rendőrral fog álmadni.
Ne aludjon az ablaknál, mert tolvajok megzavarhatják.
Jöjjön el a mi gyűlésünkre, ott nyugodtan és jól aludhat — Sokoloff fog beszélni...”

Oroszországba tévedt két lejt repülőgép. Rögából jelentik: A Gordon-Bennet versenyben résztvevő léggömbök közül kettő mintegy 3500 méter magasságban átszállott a lejt-ország határ felett orosz területre. A rossz látás viszonyok és a nagy magasság miatt nem tudták megállapítani, hogy milyen nemzetiségű léggömb sodródott Lettország levegőteréből szovjetterületre. A határvidékről érkezett jelentés azt is közli, hogy orosz határőrök tüzelést nyitottak meg a léggömbök ellen.

— Elkészült a közigazgatási reformtervezet. Bukarestből jelentik: Tatarescu Inculcet belügyminiszterrel főbb vonalaiban elkészítette a közigazgatási reformtervezetet. A tervezetet egy bizottság veszi tanulmányozás alá, majd az egyes párt szervezetek elnökeinek küldik el tanulmányozás végett, majd különböző pártok mondanak véleményt a javaslatról, egy kiküldendő bizottság keretében.

— Parasztok bezárták a tanítót és csendőrt, mert iskolába kényszerítette a gyermekeket. Kisenevből jelentik: Pietri-cia községben egy csoport paraszt megtámadta a falusi tanítót és csendőrt és bezárta őket az iskolába, mert felszólították a parasztokat, hogy küldjék gyermekeiket iskolába. Végül a karhatalomnak sikerült kiszabadítani a tanítót és csendőrt szorongatott helyeükből. Ké parasztot letartóztattak.

Szenzációs kísérlet autóknak radioaktív-sugarakkal való hajtására

Laboratóriumból irányított autók

LONDON, szeptember 25. A long-islandi Mineola közelében az ország-uton sikerült kísérleteket hajtottak végre laboratóriumból irányított sofőrnélküli autókkal. A gépkocsikat hét kilométeres távolságból ultrarövid rádió-

hullámokkal tartották mozgásban és irányították. Az autók 12 kilométeres utat tettek meg. 40 kilométeres sebességgel, majd megfordultak és visszatértek a garázsba. Szakkörök a kísérlettel meg vannak elégedve.

MEGJELENT

„Carte de religiea mozaică” című románnyelvű, a minisztérium által aprobált biblialörténeti és hittankönyv második javított és bővített kiadása. Ára 32 lej. Tanítók és könyvkereskedők szokásos rabato: kapnak. Megrendelhető a szerzőnél: Edelstein M. David Timisoara IV., Strada Preyer No. 2.

Piccard feleségétől száll fel a sztratoszférába

Piccardné fogja kormányozni a léggömböt

LODON, szeptember 25. Detroitban a Ford-repülőtéren mára tervezték Jean Piccard és felesége sztratoszféra utjának startját. A léggömb gondolája 2,30 cm. átmérőjű és mindössze száz kilogram súlyú. A gondolában a kozmikus sugárzás tanulmányozását lehetővé tevő tökéletesített készülékek nyertek elhelyezést. A házaspár folyékony állapotban viszi magával a lélek-

zéshez szükséges oxigént a sztratoszférarepülésre.

Jean Piccard végzi a tudományos megfigyeléseket, míg felesége, aki megszerezte a léggömbkormányzási oklevelet, a ballont kormányozza. Ez az első eset, hogy nő utat tesz a sztratoszférában. A start bekövetkezéséről még nem érkezett értesítés.

Schuschnigg a zsidó polgárjogok teljes biztosítását ígerte a zsidó világkonferencia vezetőinek

Minden polgár egyaránt részesül a törvényes védelemben

GENE, szeptember 25. Schuschnigg kancellár a zsidó szervezetek két vezetője, dr. Goldmann és Neville Laski előtt nyilatkozatot tett a zsidókérdésről és felhatalmazta őket a nyilatkozat közlésére. „Az osztrák szövetségi kancellár számára — mondotta — nincsenek különböző kategóriájú állampolgárok. Az osztrák törvény mindenki számára egyenlő. Ausztriában nincs különféle elbírálás a polgárok számára.”

A nyilatkozathoz még hozzáfűzte a kancellár, hogy a zsidókérdés némileg másként áll Bécsben, tekintettel a háboru után politikai okokból nagy számban engedélyezett letelepedésre. De nem lehet állítani, hogy még ebben a másként alakuló helyzetben is nem áll ugyanaz a törvényes védelem minden polgárnak egyformán rendelkezésére. Teljes mértékben méltánylásra

talál a tartózkodó magatartás az állam mal szemben, az a szándék, amely a nagy többség kulturális és vallási értékeit tiszteletben tartja s minden egyes polgárnak odaadó szeretete Ausztria iránt a háboru alatt és után. Destruktív elemek természetesen mindenkor az államhatalom leghatározottabb erejével fogják szembetalálni magukat.

UJ ZÖLDSÉGPAC NYILIK MEG AZ ERZSÉBET-UT TETEJÉN. Kolozsvár város interimár bizottsága egy új zöldségpiac létesítését határozta el az Erzsébet-ut tetején, amely október elsején nyílik meg. Azok a piaci árusok, akik igényt tartanak helyre az új piacon, legkésőbb szeptember 29-én délután 12 órakor jelentkezzenek a Co-galnacianu ucca 4. szám alatt a pénzügyi hivatalnál.

Olcsó szobafestőt mázolókat csak Grátzol
Str. Filipescu 15. Telefon: 497
Str. Memorandului 20

ig—Svédország
zina 3:1 (2:1).
anna 2:1 (1:0).
str'a 3:1 (2:0)
—Zidenice 3:2
via 4:0 (1:0).
ologna 1:0. Ba.
létikai versenyt
osztrák hölgyek
ott atlétikai ver
magyarok nyer-
Purje harmadik
hába várták a
Ladoumeque és
egye 100 méte-
t az orosz De-
ret futott. Purje
2000 méteren
Itt az 5000.es
sky 5:31.8 mp
hölgyuszó a 300
perc 21.2 mp-re
Haházy Rózi
el.
vó világbajnok
kság állása
8: 5 6
1 4: 2 5
1 1 10:13 5
1 1 8: 7 3
1 1 6: 7 3
1: 0 2
2 3: 2 2
1 8: 8 2
2 7: 7 2
2 4: 6 2
1 2 6: 9 1
1 2 2: 8 1
7 kg. 490. árpa
tengeri 230.
NATÖZSDEK
24. Buza szept
7. máj. 104.37—
7.75. dec. 78.12.
37 dec. 53. má
6.75. dec. 79.12.
82. dec. 82.75.
6.25. dec. 56.87.
5.03 dec. 5.06 öt-
nyolcad. május
szept. 22.03.
C
Görch 32.57—
108.25. London
—8.74. Berlin
am 67.65—68.30.
Varsó 18.75—
80.25. Athén
est 29.29. Stock
ppenhága 23.50.
Madrid 1.60—
est 3.08. Amster-
2 és fél. Milano
00. Bécs 72.73.
3.02 hétnyolcad
12.75. Varsó
a Sfatul
gresszusa a
ereskedők
oslásáért
er 25. (Az Uj
egustoresc orszá
lyen Niculescu
efejezte munká-
vázolta fel az
edelmi helyze-
zati javaslatot.
ági ujjászerve-
leszállítására
kra, stb. tesz
gresszus tagjai-
fogja bemutatni

Az „illegális“ bevándorlás

A lapok hasábjain már oly rendszeres séggel térnek vissza az illegális bevándorlók odesszairól szóló hírek, hogy már az a ponton vagyunk, hogy ezeket az eseményeket, mint a palesztinai élet természetes jelenségeit könyveljük el és semmi rendkívülit ne találunk benne. Csaknem úgy vagyunk ezekkel a hírekkel, mint a háború hadijelentéseivel, ami kor is már oly természetessé vált, hogy nap-nap után tízezrek harapjanak a fübe, hogy százezrek hagyják maguk mögött otthonaik üszkös romjait, mintha a világ rendeltetése egyenesen ez lett volna. Valami csinálva csinált életika elhitette velünk, hogy az élet legmagasabb célja a halál és mi mindannyian annyira hatása alatt voltunk ezen tömegpszichózisnak, hogy a világ azokat találta rács mögé való boldognak, akik ezen etika felől másként vélekedtek.

Ha a palesztinai tengerpart nyugodt éjszakájába reflektorok kutató sugárkévéje világít bele és háromszáz elszánt ember ildűzött vad módjára veti magát a hullámok közé, akkor mi mindezt nyugodtan tudomásul vesszük, mintha nyulalább is a dolgok normális velejárója lenne. És ha három ember a hullámok között leli halálát, úgy nyilván nem is rájuk gondolunk, hanem arra a száza, kiknek sikerült ildűzőik elől elmenekülni.

Elfásultunk, a nemtörődömség veszedelmes lelki állapotába kerültünk csak azért, mert a bajok túlontal heves tempóban érnek bennünket. Nem teregetjük szét a dolgokat, hogy velejükbe lássunk, hogy megállapítsuk, mi is tulajdonképpen a valódi helyzet.

Elfogadtuk magát a fogalmat, a Palesztinába sodródó tömegeknek erre az élet-halál túsajára azt a megalázó elnevezést, hogy „illegális“. Állapítsuk meg, hogy a mindenünnen kikényszerített tömegeknek nincs Palesztinában illegális bevándorlása, hanem csak illegális kizárása. Illegális bevándorlást nem ismerünk, amint, hogy nincsen „törvénytelen“ gyerek vagy törvénytelen szigetképződés. A bevándorlás természetes eredménye és folyamánya annak, hogy Európa országainak legfosztottjait; nem mondanak le az élet legtermészetesebb jogáról és elemi erővel igyekeznek oda, ahol kenyereket sejtene.

De ne beszéljünk superlatívusokban egy oly világban, amely csak az írott betűk jogát ismeri. Szóalattassuk meg ezen írott betűket. A híres Palesztina-Mandátum 6. cikke szövege szerint a következőket mondja: „The Administration of Palestine, while ensuring that the rights and position of other sections of the population are not prejudiced, shall facilitate Jewish immigration under suitable conditions and shall encourage, in co-operation with the Jewish Agency referred to in Article 4, close settlement by Jews on the land, including State and waste lands not required for public purposes.“ (Palesztina adminisztrációja biztosítva a lakosság többi részének jogait és helyzetét, hogy az meg ne esorbíthassák, megfelelő eszközökkel meg fogja könnyíteni a zsidó bevándorlást és a Jewish Agency vel egyetemben, hivatkozással a 4. cikkre, elfogja segíteni a zsidók sűrű letelepülését az ország földjén, beleértve az állam- és szabad földeket, amelyek közelőklora nem szükségesek.)

Kétkedünk benne, hogy a palesztinai tengerpart éjszakai megvilágítása, amely önkénytelenül is ellenséges támadások elhárítására emlékeztet, volna az a fentemlített eszköz, amely a zsidók bevándorlását megkönnyíti; volna hivatott, vagy hogy a szíriai határország megkettőzése volna az a segítség, amelyet a mandatárius hatalom a zsidóság sűrű letelepítésére nyújtani vállalt. Nem, hanem éppen ezek azok az eszközök, amelyek nemcsak természetes, hanem papírra fektetett jogaink értelmében illegális ténykedései annak a hatalomnak, amely a bevándorlásnak barbár formáit saját maga kényszerítette ki. Ha a bevándorlás formái a mandátumban lefektetett jogok szerinti legális keretek között lennének és azok irányelvei volna a betartott normák, akkor nem volna „illegális“ bevándorlás.

Emberek százai nem könnyelműségből teszik életüket kockára és nem kalandor szenvedélyük az, amely őket az ezernyi veszedelemmel fenyegető utra hajítja. Az, hogy ők az uton vannak, hogy az ismert következményektől nem félve utra kelnek, már maga jogaim arra, hogy Palesztinába legális, becsületes beboesátást nyerhessenek.

Mi nem lehetünk barátai az „illegális“ bevándorlásnak, óva intünk is minden-

kit tőle, de nem harcolhatunk ellene. Mi csak a bevándorlás megszorításának illegálitása ellen harcolhatunk, mert ez a kórokozó, ez a bevándorlás abnormalitásainak szülője. Az az elementáris erő, amellyel a zsidó tömegek Palesztina kapuit döngetik, nem fog megtörni a tilalmak falanszain, csak a nyitott kapu tereli vissza normális medréibe.

És még egyet. A palesztinai bíróság néhány szovjetországi zsidónak engedélyezte a büntetésük letöltése utáni letelepedést, azzal a megokolással, hogy nem térhetnek vissza. Nem tudom, hogy az angol bírák milyen elgondolás alapján tették ezt a megkülönböztetést, hogy bizonyos államrend ellen akartak-e ezzel tüntetni, vagy sem, de nem is kutatom. Azt sem tudom, hogy milyen jövő várna a Szovjetországra visszatérő polgárokra, de ez mellékes is. Egyet azonban

tudok, hogy azok a százak, akik Görögországban hajókat bérelnek, akik mindegyiket eladva utolsó pénzüket egy hajójegyre adják, azok sem térhetnek vissza sehova. Azok a tízezrek, akik kezébe Európába, csak zsidó voltukért, a kenyeret kiütötte még akkor sem térhetnek vissza, ha egyébként a demokratikus jogok eldorádója várja őket. Lehet, hogy Oroszország börtönnel, kancsukával, Szibériával várja őket, lehet, nem tudom, de Európa a sovány falatot vette el tőlük és hiába nyújtja a demokrácia ezer papírgójt, az éhenhalóknak fölösleges luxus a demokrácia.

Szögezzük le tehát az elvi döntést, a palesztinai bíróság jogi precedensét, hogy aki mögött felétek a hidak, hogy akinek számára nincsen vissza út, annak joga van Palesztinához és harcoljunk ezen jogaim alapján az illegális kitiltás ellen mindazok érdekében, akiket a bevándorlás megszorítása törvénytelen ségre kényszerített.

Berkes Dávid

SZÍNHÁZ-FILM

Megkezdődtek a János vitéz főpróbái

Gyönyörű kalotaszegi leányok és menyecskék, deli vistai legények a színpadon. Hat huszárló és husz bárány a rivalfényben. Huszonnégy tagu új zenekar, a konzervatórium vegyeskara a János vitéz szenzációi

Tegnap reggel kezdte a színházi pénztár árulni a jegyeket a János vitéz előadásaira. Már jóval pénztárnyitás előtt megindult a bucsujárás és egy óra leforgása alatt az első előadás jegyeinek jelentékeny részét elkaptokdták. Soha ilyen zakodó hangulatot a Magyar Színházban nem láttunk.

Amíg a műhelyekben Koós Károly dirigálja Kudelász Károly festőművész díszletfestő seregét, a szabóműhelyben Rajnai Sándor szcenikai főfelügyelő ad a színpadot a valóban pazar kosztümök elkészítésére. Solymosán Magda huszáruniformisá egymagában több, mint tízezer lejbe kerül, Heinz Helly királyi asszony kosztümje pedig olyan tündökölő, hogy fanasztikus lehet az ára.

A színpadon már nagyban próbálnak a kalotaszegi szereplők. Világírók, gyönyörű ünneplő ruhájukon rágyognak a gyöngyök, a himzések és varrások. Csodálatos látvány.

A konzervatórium vegyeskara is megkezdte már a színpadi próbákat Zs. Zs. Rezső karnagy vezetésével. A 24 tagu katonazenkar fegyelmzett, meglepően talantumos játéka feltűnően kelte.

Az emberek között most szoktatják a rivalfényhez, a színpadi hangorkánhoz azt a 6 huszárlóval és 20 juhóval, amelyek külön meglepetései lesznek az új János vitéznek. Nehezen szokják meg az újszerű különös környezetet, cukorral, kenyérral édesgetik őket.

Minden remény megvan rá, hogy az újjászülött János vitéz éppen olyan diadalmos ünnepe lesz a színháznak, amilyen a múlt szezonban az Ember tragédiája volt.

A János vitéz egyelőre hat egymást követő előadásra van kitéve. Az ügyszegség annak közlésére kér bennünket, hogy az előadásokat pontosan a kitűzött

időben megkezdik és kezdés után bezárják a nézőtéri ajtókat.

HETI MŰSOR:

Csütörtök este pontban fél 9-kor: Jubileumi, ünnepi megnyitó előadás: János vitéz. (Buttykay operai átírásában, Kádár Imre új rendezésében, Koós Károly díszleteivel és jelmezeivel, Dsida Jenő előjátékával, 100 tagu kalotaszegi ének- és tánc-karral, a Magyar Zenekonzervatórium vegyeskarával, Solymosán Magda és Hienz Helly primadonnák bemutatkozásával. Premierbérlet: 1. szám. Az előadás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Péntek este fél 9-kor: János vitéz. Szombat d. u. 4-kor: A k's lord. (Vígjáték az ifjúság és a gyermekek számára, táncokkal és zenével. A legdrágább hely repülőbérlettel együtt 23 lej.)

Szombat este 9-kor: János vitéz. Vasárnap d. u. 3-kor: Csipetke. (Operett-repriz részben új szereposztással. A legdrágább hely 23 lej minden ülésért egyútt.)

Vasárnap d. u. 6-kor: János vitéz. (Rendezés helyarákkal.)

Vasárnap este 9-kor: János vitéz. Hétfő este fél 9-kor: János vitéz.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szerdán két új világláger egy helyre érte. Földszint 20, balkon 15 lej. I. Tavaszi szerelem. Fősz.: Edessa Landy és Henry King. II. Csókra vár az asszony. Fősz.: Guslav Fröhlich, Jarmila Novotna. A legragyogóbb operettsláger.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Técsy pedicúr Főter 26 a nagyközönség kérésére az árakat mélyen leszállította.

Hunyad megyében városi gyógyszer-tár, családi okok miatt, sürgősen átadó. Cím a kiadóhivatalban.

FIGYELEM!

Bécsi mintára berendezett új ארטה כשר szalámi és füstöltárnyarárt létesítettem az orth.rabbinátus felügyelete alatt.

FISCHER GABRIEL

ORADEA, Piata Mihai Viteazul 2. szám. Egy próbarendelés meggyőzi Önt, hogy gyártmányaim egyenranguk a híres bécsi füstöltárnyakkal.

Azonlaj belépésre keresek IV.ik gimnázista leánykámhoz a román és francia nyelvet tökéletesen bíró, jól zongorázó urleányt. Fényképes ajánlatok Kramer Sándor cukorgyári igazgató Targu-Mures küldendők.

Fűzők? Meltartók? legelőnyösebben Garmid Szálonban Str. Neucicea 2, Renner-palota.

Francia, angol tanítónő külön szobát teljes ellátást keres, részben órakért. Ajánlatok: a kiadóba.

Jó barátom! Viselkedésemet ne minősítse figyelmetlenségnek. Magára gondolok s jó mulatást kívánok. Üdvözlöm.

Fiatalf papirkereskedőség, perfect román nyelvű tudással, alkalmazást nyerhet bucaresti fiókületünkönél. Irásbeli ajánlatok Bernát papirkereskedés főterüli üzletbe kerétnek.

Diógyökrék ebédő és telehálószoba, kifogástalan állapotban, eladó. Cím a kiadóban.

Telket vagy kisebb családi házat megvételre keresek. „Kézpénz“ jellegre a kiadóhivatalban.

Jókarban levő gyermekágy eladó, Str. Saguna 20, II. 3.

Megjelent!

Megjelent!

A zsidókérdés kézikönyve

Az első, magyar nyelven megjelent átfogó mű, amely a zsidó kérdés és a cionista mozgalom összes alapvető problémáit enciklopedikus alaposággal ismerteti és megvilágítja. Nélkülözhetetlen utmutató a zsidó nép, a cionista mozgalom és Palesztina történelmi fejlődésének ismertetésénél.

Tartalomjegyzék:

A zsidókérdés alapvonalai. A zsidó nép vázlatos története. A zsidó társadalom-gazdasági története. A zsidó nép szociológiája. Az antiszemitizmus (fogalma, okai, történelmi fejlődése). Az asszimiláció. A cionista ideológia. A cionista mozgalom története. A cionista világszervezet. A cionista szervezet intézményei. A cionista pártok (Mizrachi, revizionisták, radikálisok, klai, a Dolgozó Zsidó Palesztina). A Jewish Agency. Palesztina földrajza, Palesztina befogadóképessége. Angol imperializmus — zsidó országépítés. Az arabkérdés. A palesztinai zsidó kolonizáció. Palesztina fejlődésének statisztikája. A palesztinai zsidó munkásmozgalom. A héber nyelv a zsidó megújulásban. Cionista portrék (Hess, Pinsker, Herzl, Achad Haam, Max Nordau, Chajim Weizmann, Martin Buber stb.)

Ára 100 lej

Az Aviva Barisszia kiadása

Megrendelhető utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése ellenében az Uj Kelet könyvosztályánál.

HIREK

— Sándor szerb király udvariassági látogatása Szófiában, Belgrádból jelentik: Sándor király pénteken indul Szófiába s hétfőn már elhagyja a bolgár fővárost. A tervbe vett hosszabb tartózkodás megrövidítéséből arra következtettek, hogy semmi szenzációs fordulat nem várható a látogatás eredményeképpen. A királylátogatás programját Jettics jugoszláv külügyminiszter, aki elkíséri az uralkodót a bolgár fővárosba, Genrben dolgozta ki Batolow bolgár külügyminiszterrel.

— Az antiszemita világkongresszus előkészületei. Az antwerpeni Sturmloop jelent: A két antiszemita világszervezet három-három kiküldöttje augusztus végén a két tábor egyesítéséről tárgyalt. A megbeszélések eredményéről egyelőre nem tájékoztatták a nyilvánosságot. Ami a két szervezett antiszemita világkongresszust illeti — úgy volt, hogy szeptember 24-én Brüsszelben és szeptember 8-án Nürnbergben ülnek össze — a kettőt összevonják és szeptember végén belga fürdőhelyen tartják meg.

— Borotválás elvágta a nyakát a rablással vádolt liceumi növendék. Bukarestből jelentik: Az ifj. törvényszéken tegnap folytatták a vizsgálót Ion Rosca és Stefan Plesoianu liceumi tanulóik lo-pási kísérletének ügyében, akik minig ismeretes. ezelőtt két hónappal egy este a Maria Rosetti uccában revolverekkel meg támadták két hölgyet és el akarták rabolni azok pénztárcáit. Egy arra járó rendőrököznek sikerült őket elfogni és átadni az ügyészségnek. A Vacarestibe szállított diákokat tegnap szállították Bukarestbe, majd onnan vissza a börtörbe. Utközben Rosca borotvapengét szedte elő és elvágta nyakát. Sérülése azonban nem súlyosak, mert sikerült idejében lefogni a diákok, akik a vacaresti börtön kórházába szállítottak.

CARIOCA

(Rio de Janeirói éjszakák)

— Nagykilód zsidóságának ünnepe. Néhaj Dávidovits Viktorné szül. Roth Johanna emlékére gyermekei Dávidovits Zoltán és Selinger Aladárné (Bukarest) nagy anyagi áldozatokkal teljesen renováltatták kivülről és belülről a teljesen elhanyagolt nagykilódi zsinagógát. A renovált templomot az elmúlt szombaton avatták fel rendkívül ünnepélyes keretek között. Az első avatóbeszédet Braun Henrik iklódi főrabbi tartotta, majd Dux Salamon és Leb Miksa beszéltek. Az ünnepi istentisztelet után nagyszabású lakoma volt a hitközség összes tagjainak részvételével. Dávidovits Viktort az elhunyt férjét és az adományozók atyját a hitközség örökös diszelnökévé, Dávidovits Zoltánt és Selinger Aladárnét pedig a hitközség örökös disztagjaivá választották.

Szerezzen butoraink minőségéről információt vevőinktől!

Ezek címjegyzékét készséggel elküldjük!

Székely & Réti

Butorgyár Rt.-tól, Targu-Mures. Fiókok: Bucuresti—Brasov

Az Urodonál a legismertebb huggysavoldó szer. Professor Fleury

a legjobb huggysavoldó és kiválasztó gyógyszer és egyben teljesen ártalmatlan.

KAPHOTO GYOGYSZERTARAKBAN ES DROGERIAKBAN.

Legyen bizalommal!

A 80 éves Saint-Firmin-des-Pres-i B. S. nevű hölgy az alábbiakat tanúsítja: „az 1914/15 telét nagyon nehezen éltem át, mivel egy erős hűlés következtében mindkét karomban rheumát kaptam. Egyik jó barátom tanácsára megpróbáltam az Urodonált. Ettől az időtől fogva minden évben négy Urodonál-kurát tartok. Kitünő egészségi állapotomat ennek a kiváló gyógyszernek köszönhetem, aminek következtében frissnek érzem magam és nincsenek többé fájdalmain”. Az Urodonál megtisztítja a szervezetet a mérgező anyagoktól és a bomlási termékektől, amik a szervezetet elárasztják, meggátolva a szövetek degenerálását és késlelteti az öregedés beálltát. Meggátolva a legveszélyesebb mérgezések kifejlődését, az erek megtartják rugalmasságukat. Az Urodonál késlelteti az öregkört és megőrvi egészségünket.

Az Urodonál az Orvosi Akadémia részére prof. P. Blum, a Tudományos Akadémia részére pedig prof. Fleury mutatta be. Kiváló francia és külföldi professzorok és orvosok számos munkájukat a bebizonyították, hogy az Urodonál, aktív alkatrészei alapján,

— Makacs székrekedés, vastagbélkatarrus, puffadás, vér-orlódás, anyagsere, zavarok, sárgaság, aranyeres csomók, csípőfájás eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz — reggeli és este egy-egy kis pohárral bevéve — rendkívül becses házszer.

— Az olasz trónörökös párnak lánya született. Rómából jelentik: Ma hajnalban a piemonti hercegnőnek, az olasz trónörökös feleségének lánya született, aki a keresztnevében Maria Pia nevet kapja. Az örövendés eseményén jelen voltak az olasz királyné, a belga királyné és a hesseni nagyhercegnő.

— Marosvásárhelyi orvosi hír. Dr. Mares Cahana ideggyógyász, a dicsőszentmártoni ideggyógyintézet főorvosa, idegbeleg részére rendel mindennap a dicső kórházban, Vásárhelyi betegek részére közelebbi információkat ad dr. Fülöp Kálmán Tg-Mures, S-r. Templari-ör 5. szám.

CARIOCA

(Rio de Janeirói éjszakák)

— A KÜLÖNCÖK KLUBJÁNAK ELNÖKE. Amerika a klubok hazája. Utón-utfélen összeállnak az emberek, hogy a legkülönbözőbb célok szolgálatában egyesültesse tömörüljenek. Az egyik legsajátosabb ilyen klub a különök klubja, amelynek tagjai többnyire milliómosok, akiknek egyéb dolguk nincs, minthogy azon törjék fejüket, hogyan ejthetik különösükkkel bámulatba a világot. A különök klubjának csak az lehet a tagja, aki állandó különök életével, vagy valamilyen világra szóló különösettel kapcsolatban méltán kiváthatja az emberek csodálkozását. A klubnak 27 tagja van, elnöke a 72 éves James Patrick, aki ugyan csak különös esettel kapcsolatban nyerte el magas tiszttségét. 1930 januárjában értesítették James Patrick rokonságát a milliómos rokon haláláról. A különök milliómos holttestét felravatlozták kastélyának csarnokában és megindult a gyászolók zarándoklata. Másnap a halott koporsóját díszes sirba helyezték és itt érte a gyászolókat az első meglepetés. A sirbahelyezéskor James Patrick — saját maga mondta el gyászbeszédét. A milliómos ugyanis jó előre grammafónelemezre vettette fel gyászbeszédét, amelyet sirjánál megszólaltatott. Végrendeletében, a milliómos rokonság kínos meglepetésére, csatládja tagjainak egy-egy dollárt bagymányozott, a többi jótékony célra adományozta. A meglepetés fokozására ekkor előlépett a másik szobából az „elhalt” milliómos, mire a rokonság nőtagjai elájultak. James Patrick különök tréfáját a hatóságok természetesen zokon vették, a milliómosnak azonban némi pénzbüntetés árán sikerült megszúznia a dolgot. A különök amerikai milliómos viszont elérte célját, mert tagja lett a különök klubjának, sőt rövidesen ennek elnöki tiszttségét is elnyerte.

— Szabade az ügyészek bemennie a terembe, ahol a tanács üléslet hoz. Érdekes incidens játszódott tegnap a kolozvári törvényszéken egy ítélethirdetés után. Dáskál Mária 18 éves leány ügye került a harmadik szekció Andrei tanácsa elé. A leányon néhány évvel ezelőtt erőszakot követett el 3 legény. Az elnök kihirdette az ítéletet, amely szerint a három legény közül egye egy évre, kettőt pedig hat-hat hónapra ítélte a bíróság. Az ítélet kihirdetése után a vádlottak védője fellebbezett és semmisségi panaszt jelentett be azért, mert, mint mondotta, Pasfia ügyész a perrendtartás ellenére bentarózkodott a teremben, ahol az ítéletet hozták. Egyben kérte a bíróságot, hogy vegyen fel jegyzőkönyvet az ügyről. Pasfia ügyész ezzel szemben kijelentette, hogy valóban bement a terembe, de nem vett részt az ítélethozatalban, már pedig a törvény csak ezt tiltja. A tanács tagjai, Andrei törvényszéki elnök és Dunca Gerő szintén igazolták az ügyészt, de Saragea dr. továbbra is fenntartotta semmisségi panaszát és jegyzőkönyvi igényét. Az elnök végül is úgy döntött, hogy nem fogadja el a semmisségi panaszt és nem is vesz fel jegyzőkönyvet, de ucsította az ügyvédet, hogy panaszát ismétlje meg majd a tábbi tárgyaláson.

CARIOCA

(Rio de Janeirói éjszakák)

— A Zeppelin nyolcadik délamerikai útja. Berlinből jelentik: A Graf Zeppelin hajnalban visszaérkezett Friedrichshafen be nyolcadik délamerikai útjából. A lég-hajó 17 utast és 137 kgr. postát hozott magával. A Graf Zeppelin legközelebbi útjára szombaton startol, ugyancsak Dél-Amerika felé.

— A transzjordániai arab ellenzék válsága. Jeruzsálemből jelentik: Transzjordániai információk szerint az ottani Istaklal-párt, mely éles harcot folytat Abdullah emir politikája ellen, súlyos válságban megy keresztül. A párt mindinkább elveszti befolyását az ország lakosságára és vezérének nagy része kénytelen vagy kiengesztelődni az emirrel vagy lemondani az aktív politikai tevékenységéről. A párt hanyatlása akkor kezdődött, amikor az elhunyt és júliusában megalakult az új „néppárt”, mely az emirt támogatja és mint ilyen átvette a kormányzást. Az új kormány első teendője az volt hogy a közhatalomból eltávolította az Istaklal-párt vezetőembereit. Ezeknek a tisztviselőknek az eltávolítása kapcsán számos visszaélés került napvilágra, melyet az ellenzéki hivatalnokok követtek el. Az utóbbi időben még erősebb eszközökkel lépett fel a kormány az ellenzékkel szemben. A párt néhány vezérét, főleg Sziriából emigrált arab politikuskokat, kiutasították az országból. Ennek az volt a következménye, hogy az ellenzék vezetési kerésni kezdtek a megegyezést a kormánnyal és közeledést mutattak az emirhez. Így Husszein pasa, az ellenzék vezére, teljesen elszakadt pártjától és legutóbb Jeruzsálemben utazott, hogy az Európából visszatérő Abdullah emirt üdvözölje. A párt titkára, eg yorvos, a lakosság bojkottja alatt áll és kénytelen volt Damaszkuszba kivándorolni. Legújabb jelentés szerint, Al-Asma, a párt szellemi vezére is behódolt az emirnek és kijelentette, hogy feladja ellenzéki politikáját.

— Megnyílt a kolozvári Savoy-kávéház. Szeptember 25-én, kedden este megnyílt Kolozváron a világvárosi nivóval átalakított Savoy-kávéház Strada Memorandului 13. szám alatt Savoy-jazz, Wallon Ernő, a híres bukaresti énekes közreműködésével. Mérsékelt árak. Pontos kiszolgálás. Szíves pártfogást kér Szilágyi Sándor.

— Eljegyzés. Friedmann Ilonka Cluj és Spéter Benedek Bistrița jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett.)

— Huszonötmillió lejre rugnak Dumitrescu tábornok visszaélései. Bukarestből jelentik: A Curenul szerint a csendőrség vezérinspektorátusánál Dumitrescu tábornok alatt elkövetett visszaélések 25 millió lejre rugnak.

— Targovisteben kivirágzottak a gyümölcs- és rózsafák. Targovisteből jelentik: Az utóbbi napok kedvező hőmérséklete következtében a gyümölcsfák és a rózsák kivirágzottak.

— Hellmann Klára mozgásművészeti iskolájában a tornatanítás szeptember 15-én megkezdődött. Fogyasztó, erősítő és gyógytorna. Mérsékelt árak. Esti kurzus. Str. Călugăretilor 1. Erzsébet-fürdő udvarán.

— Hó esett Marokkóban. Párizsból jelentik: A marokkói Casablanca városól délre eső területen havazás indult meg. A hóesés nyomban el is olvadt. A havazást a lakosság babonás félelemmel szemlélte, mert az itt igen ritka jelenség.

CARIOCA

(Rio de Janeirói éjszakák)

— Nass Sári teszképző és mozgásművészeti iskolájában a csoporttanítás úgy a gyerektorna és táncsportokba, valamint a felnőtt és esti tisztviselőcsoportokba és tanerőképzőbe okt. 1-én megkezdődik. Beiratkozás d. e. 11—12-ig és délután 5—7-ig str. Neuculea 2. (Korniss u.) Renner palota I. kapu.

— Senki földje. Guido da Verona az új olasz irodalom egyik legkiemelkedőbb alakja. Forró levegőjű, nagy feszültségű, jüktető menettel pereg, mégis mélyen járó, kitünő regényei közül a Senki földje a legérdekesebb, legértékesebb, 200 oldalon, díszes vászonkötésben, a korábbi 228 lej helyett most 54 lej minden könyvkerekedésben. Kiadóhivatalunkban vagy Lepagenál Cluj. Kérje az Athenaeum. sorozat jegyzékét.

— A konverzió végrehajtási utasítása magyarul kapható dr. Mandel fordító. Irodában Cluj, Str. Memorandului 24. Ára 30, vidékre 40 lej. Utánvétel nincs.

— Szívbetegnek és érlelmeszesedésben szenvedőknek reggeli égyomorra egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű ürülést biztosít, a gyomor és a belek működését elősegíti, az emésztés renyhességét csakhamar megszünteti.

— A rendkívül orvoskongresszus az álláshalmozási törvény ellen. Bukarestből jelentik: Tegnap reggel a központi orvosszövetség megkezdte rendkívüli kongresszusát. Az egész országból számos kiküldött jelent meg, miután napirenden a tisztviselők kinevezésének revíziójára, valamint az álláshalmozásra vonatkozó dekretumok elleni harc beindítása szerepel.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Izgalmas vitában folytatódott Eckhardt és Antoniade összecsapása a népszövetségi közgyűlésen

Franciaország Ausztria megszállásának lehetőségét akarja egyezményeztetni, ha Ausztria függetlenségét megsértik

Genf, szeptember 25. A francia diplomácia újabb érdekes tervet hozott a genfi tárgyalások zöldsztalára Ausztria függetlenségének megőrzésével kapcsolatban. Barthou ebben az ügyben újra hosszas tárgyalásokat folytatott Edennel és Aloisivel. A francia terv szerint a népszövetségi tanács veszély esetén fegyveres beavatkozásra adhatna utasítást az Ausztriával szomszédos valamelyik államnak. A franciák teljes súllyal képviselik tervüket: és megvalósítása esetén teljessébe menne az a régi francia óhaj is, hogy a Népszövetségnek fegyveres erő s álljon rendelkezésre.

Aloisi olasz fődelegátus a terv ügyében érintkezést keresett Rómával és még nem adta meg a választ a francia ajánlatra. A diplomáciai megbeszélések a francia javaslattal kapcsolatban rendkívül megéleltek Genfben.

Afganisztán a Népszövetségben

A Népszövetség egyes bizottságai tovább folytatták üléseiket. Az első bizottság délelőtti ülésén a Bolívia-Paraguay konfliktus, valamint a fegyver- és municióexport kérdése szerepelt napirenden. A vitához hozzászólt Visoianu román delegátus is, aki kijelentette, hogy nincs ellenvetése az olasz delegátus javaslata ellen, aki külön tanulmányi bizottság kiküldését kérte.

A Népszövetség titkárságához beérkezett Afganisztán felvételi kérése, ami fölött azonnal meg is indította a vitát a gyűlés. A felvétel bizonyosra vehető és Afganisztán delegációja már a legközelebbi ülésen megjelenik a közgyűlési teremben.

Titulescu tárgyalásai

Titulescu a Ksantant és Románia kérdéseiről újabb tanácskozásokat folytatott. Tegnap a román külügyminisztert Litvinov látta ebéden vendégül, délután a Litvinov delegátussal, Massigli-val és Benes-sel tárgyalt, este pedig újra Litvinovval folytatott tárgyalásokat. Az est folyamán Titulescu Bandlernek, a közgyűlés elnökének vendége volt.

A magyar-román vita folytatása

A hatodik bizottság folytatta az Eckhardt Tibor magyar fődelegátus ismert beszéde fölötti vitát. Eckhardt beszédére Antoniade román kiküldött válaszolt, aki sajnálatát fejezte ki, hogy a kérdés körül keletkezett vita nem esik a közgyűlés hatáskörébe és ennek ellenére Magyarország képviselője a közgyűlés plénuma előtt tette szavát a kérdést. Magyarország képviselője a kisebbségi egyezmény rendszeres megsértéséről beszélt, holott ennek bizonyítására nem volna képes. Az egyezmény harmadik szakasza csak arra határozta fel a közgyűlést, hogy általánosságban intervencióján, Antoniade fenntartja előző kijelentéseit és a Benes, valamint a Fofies által hangoztatott elvek álláspontjára helyezkedik. Megállapítja, hogy Eckhardt kijelentései bizonyítják, miszerint a kisebbségek érdekében kifejtett agitáció nem a kisebbségek akciójának eredménye és ezt az állítást szembe helyezi Eckhardt-nak a magyar kormány szerepére vonatkozó állításával. Ami Eckhardt konklúzióit illeti, Antoniade kijelenti, hogy a két állam közötti viszony szabályozását nemcsak ebben a speciális kérdésben, hanem mindazon problémákban alkalmazni kell, melyek megzavarják Magyarország és szomszédaival való kapcsolatát. A Madridban megállapított eljárás Magyarország számára nyitva marad.

Hasonló értelemben szólalt fel Benes és Fofies is. Eckhardt viszontválaszában rámutatott arra, hogy Magyarország a tanácshoz fog fordulni és reméli, hogy Benes az általános érdekeknek megfelelően a megállapodás létrejöttében támog

gatni fogja Magyarországot.

Antoniade újból leszögezte, hogy Magyarország csak a madridi irányelvek alapján járhat el. A két ország közti esetleges megegyezésnek minden ügyet magában kell foglalnia.

A vita ezzel befejezést nyert. A ro

mániai ügyvédek uniója egyébként üdvözlő táviratot intézett Antoniadehoz, aki „annyi energiával és szakértelemmel cáfolta meg a Népszövetség előtt azokat a vádakokat, amelyeket ezeréves elnyomóink emeltek ellenük.”

Az aranyfedezethez hű államok genfi konferenciája az arany mellett való kitarással reméli a világgazdaság szanálását

GENF, szeptember 25. Jasper belga külügyminiszter elnökletével ma értekezletet tartottak az aranyfedezethez hű államok képviselői: Franciaország, Belgium, Hollandia, Olaszország, Svájc és Luxemburg. Az értekezlet után kiadott jelentés kihangsúlyozza az unióban résztvevő államok szilárd akaratát, hogy fenntartsák az aranyfedezetet ami a világ gazdasági és pénzügyi hely

reállításának lényeges feltétele. Az unióban résztvevő hat állam elhatározta, hogy bizottságot küld ki az illetékes kormányok kiküldöttjeiből a köztük levő gazdasági és pénzügyi kapcsolatok fejlesztésére anélkül, hogy más országok érdekeit szem elől téveszték és egy minél szorosabb nemzetközi együttműködés megvalósítására.

I.
Tavaszi szerelem!
Fősz.: ELISSA LANDI.
és Henry King. A világ leg-nagyobb zene- és énekkara.

Hétfő től 2 új világsztár egy helyreért. 20 és 15 lej.
A ROYAL MOZGOBAN.
Román és magyar feliratok.
Premierszínház

II.
Csókra vár az asszony
Fősz.: GUSTAV FRÖHLICH
és JARMILA NOVOTNA.
A legragyogóbb operett-sztár.

Madgearu tett vallomást a Skoda-bizottság előtt

Az öngyilkos Sica Popescu tábornokot segélypénzből kellett eltemetni

Bucuresti-Bukarest, szeptember 25. A Skoda-bizottság tegnap késő estig folytatta a kihallgatásokat. Pella ezredes és Teodorescu kocsmáros, akinek üzletében Albisor és Ilie jegyzők találkoztak többször, adtak felvilágosításokat a hamisítás ügyéről, de lényegeset nem tudtak mondani. Ma valószínűleg Virgil Madgearu volt pénzügyminisztert és Sica Popescu tábornok özvegyét hallgatják ki.

A Skoda-bizottság mai ülésén Alexandrin, Calinescu és Pop Valer egyes lapoknak a tárgyalásról közölt tendenciózus tudósításai ellen emeltek kifogást, majd Titeanu kéri, hogy Boila Romulust hallgassák ki újból. A bizottság ehhez hozzájárult.

Ezután Aldea ezredes, az I. hadtest vezérkari főnökét hallgatták ki, akinek parancsnoka volt Sica Popescu tábornok.

Aldea felolvassa az I. hadtest egy jelentését a hadügyminisztériumhoz, amelyben Sica Popescu halála után segítséget kértek a minisztériumtól a temetési költségekhez, mert a tábornok özvegye „gen sirlmas anyagi viszonyok között maradt.”

Ezután Madgearu kihallgatása következett, amely lapzártakor még tart.

A bizottság egyébként több új tanu beidézését is elhatározta, így többek között kihallgatja dr. Sebestyén, a Keresk. Hite-intézet igazgatóját is.

Meghalt Mavrodi miniszterelnökségi alminiszter

Hosszas szenvedés után szivroham végzett a romániai színházak vezérigazgatójával

Bucuresti-Bukarest, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) Kedden délelőtti 11 órakor hosszas szenvedés után meghalt Alexandru Mavrodi miniszterelnökségi államtitkár. Az elhunyt politikus a bukaresti professzionista újságíró szindikátus elnöke volt, majd a színházak vezérigazgatói állását töltötte be. Polgári mesterségére nézve Mavrodi a Viitorul igazgatója volt és széleskörű publicisztikai működést is fejtett ki a liberális párt hivatalos hátszínjén.

Az alminisztert szívrohamból ölte meg. Hosszu idő óta súlyos tüdőbajban szenvedett, amelyet szívbántalmak is súlyosítottak. Az utóbbi napokban számos

bukaresti és vidéki orvost hívtak betegágyához, többek között dr. Traub Vilmos kolozsvári szakorvost is. Kedden reggel a beteg már jobban érezte magát, a délelőtti folyamán váratlan szivroham végzett vele.

Halálának hírére a Seitu Magureanu utcán lévő lakásán a politikai élet vezető egyéniségei keresték fel az elhunyt családját, hogy részvétüket nyilvánítsák. A király nevében Urdeteanu ezredes fejezte ki részvétét, Mavrodi temetése pénteken lesz, amikor a gyász jelül a színházakat bezárják. A gyászhirot telefonon hozták a poianai birtokán tartózkodó Tarescu tudomására.

Advocat dr. Paul Feiger
Galac, Str. Brăilei No. 51.

Hadgyakorlatra hívják a századparancsnok tartalékos tiszteteket

BUCURESTI-BUKAREST, szeptember 25. A nagyvezérkar a következő kommunikét adta ki a manőverekkel kapcsolatban: azok a tartalékos tisztetek, akik század-, úteg-, vagy tovasrajparancsnokok, felszólítanak, hogy vegyenek részt a hadosztályok kiképzésénél okt. 16—40. között. Azok, akik ingyenes vasuti jegyre igényt tartanak, forduljanak az illetékes hadtesthez, amely megküldi részükre a behívót. A hadgyakorlatokon résztvevő tisztetek szállást és étellemezést kapnak és a két-heti időt 30 napnak fogják beszámítani törvényes előléptetési jogok tekintetbe vételénél.

Arzenes keverékkel lehet küzdeni a sáskaveszedelem ellen

LODON, szeptember 25. A sáskaveszedelem leküzdését célzó nemzetközi értekezlet ülést elhatározta, hogy a kormányoknak ajánlani fogják arzenek porlasztat anyagokban történő elkeverését és ennek a keveréknek repülőgépekről történő szétszórását azokon a pontokon, ahol sáskák tömegesen pusztítják a termést. Szakértők megállapították, hogy az arzen-keverék anyag a legkevésbé ártalmas a hasznos háziállat állományra és a vetésekre s emellett tömegesen öli a sáskákat.

20 millió dollár a légi rendőrségnek...

WASHINGTON, szeptember 25. A légi rendőrség felállítására terveinek elkészítésére kiküldött népszövetségi bizottság 20 millió dolláros költségen kijutalást kérte, hogy 2 év alatt több légi kikötőt építsenek és széleskörű propagandát indítsanak az amerikai polgároknak légi közlekedés részére való meggyerése érdekében, hogy a nép minél kedvezőbben fogadja az aviatikát, mint az autókkel is tetje.

Befalazták 271 munkás holttestét a felrobbant bányába

LODON, szeptember 25. A gresfordi bánya bejáratát teljesen befalazták, úgyhogy a 271 munkás halottnak tekinthető. Azonban az élők a bánya megszűnése miatt munkanélkülségre vannak itélve. Több száz család maradt családfenntartó nélkül és 700 gyermek maradt árván. Számos adakozó iv van forgalomban.

Az amerikai üzemek nem alkalmazzák a sztrájkoló munkásokat

WASHINGTON, szeptember 25. Számos üzem kategórikusan elutasítja a sztrájkoló munkások felvételét, mindamellet, hogy Rooseveltt elnök erre fel szólította a munkaadókat. Délkarolinában 525 üzem felvette a munkát, 182 azonban szünetel.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt.
nyomása Cluj, Strada Baron L, Pop 18.
Telefon: 9-77.

Cenzurat

Taxa postal
plătită în num
No. 224713/92

10. Telefon: 9
Havonta 110,
évre 600, egé
földre: Havon
félévre 12, egé
detések díjsz
KELET" az e
dóság egytel
Cikkeink után
rás megjelöl

A liberális

Vizsgára re
viselőket, has
viselőkhöz, ak
kivánják meg
Használóan

höz, ezt mond
dálkozunk a
Mert hát tu
ra rendelt re
res románok
kinesü nyelve
nehezen mago
mazottaknak.

A román ny
lapifolták, ho
ges és nineser
lyek ke/tész
nyelvi egység

És mégis r
erdélyi rendő
Még nem ta
rális nyelvef.

Mert a liber
szen más nye
Jártozó román
A liberális
és rendeletek

sem fér el az
fejében.

És a liberá
hogy ezt a n
Aki nem ta
A rendőrf
hogy nem háj
Nines szük
nyelvére.

Jó nekik az
dig tudtak.

Öt éven ker
lösség/teljes p
ez a nyelv jó
lesz ezután is.

Mert ez mé
Eddig csak
tisztviselőkné
nul.

Most meg r

És jiddis
szolgálatát

Hogy folya
lását: utalunk
olvasható cik
tisztviselők
rendelet áll.

Azt írja ez
ügyi felügyelő
tisztviselő né
tudni a román
nui, nem akat
nálni a közön
és a levelezés

Ha lehet hit
datának, akko
így hangzik.

Ugy tehát,
selő nem akat
séggel.

Holdtt Ero
többségben va
És a kisebb
vetemült, hog
csak kisebb
gyalni.

Jönnek péld
nyelven nem
nem tudnak r
pénzügyigazg
giek csak az
velük szóbaál

Mi zsidók a
mennyre jár
hálálta meg a
legalább 20 z
pénzügyneél.

Ezeknek a
pedig, különö
Es ezek a
olyan cudarul
lelt, hogy az
könyveken is
Jiddisü!, ha a
Ugye milye